

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ,
ПСИХОЛОГІЇ ТА БЕЗПЕКИ
Кафедра менеджменту та економічної безпеки

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

кваліфікаційна робота
здобувача вищої освіти
4 курсу заочної форми навчання
Богдана ГОЛОНЕВСЬКОГО

Науковий керівник:
кандидат економічних наук, доцент
Володимир ГОБЕЛА

Рецензент:
доктор економічних наук, професор
Галина ЛЕВКІВ

Кваліфікаційна робота допущена до захисту

«___» _____ 20__ р., протокол № _____

Завідувач кафедри менеджменту

та економічної безпеки

_____ Марта КОПИТКО

Львів
2025

АНОТАЦІЯ

ГОЛОНЕВСЬКИ Б. І. Управління фінансовою безпекою підприємства. – Рукопис.

Дослідження на здобуття освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 073 «Менеджмент», Львів. 2025.

У першому розділі кваліфікаційної роботи досліджено теоретичні засади формування та управління фінансовою безпекою підприємства. У другому розділі здійснено загальну характеристику підприємства та його фінансової безпеки. На основі результатів аналізу розроблено рекомендації щодо забезпечення фінансової безпеки підприємства.

Ключові слова: безпека, фінансова безпека, управління, контроль, загрози.

ANNOTATION

HOLONEVSKYI B. I. Management of the enterprise's financial security. – The manuscript.

Study on obtaining the educational bachelor degree in specialty 073 «Management». Lviv, 2025.

The first section of the qualification work explores the theoretical principles of the formation and management of an enterprise's financial security. The second section provides a general description of the enterprise and its financial security. Based on the analysis's results, recommendations are developed for ensuring the financial security of the enterprise.

Keywords: security, financial security, management, control, threats.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Теоретико-історичний аналіз суті фінансової безпеки підприємства	6
1.2. Чинники формування та метод оцінки фінансової безпеки підприємства	14
1.3. Теоретичні засади управління фінансовою безпекою підприємства	20
Висновки до першого розділу	25
РОЗДІЛ 2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЖОВКІВСЬКЕ ДЛГП «ГАЛСІЛЬЛІС» ТА ЙОГО ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ	27
2.1. Загальна характеристика Жовківське ДЛГП «Галсільліс»	27
2.2. Аналіз фінансового стану Жовківське ДЛГП «Галсільліс»	34
2.3. Характеристика фінансової безпеки Жовківське ДЛГП «Галсільліс»	41
2.4. Пропозиції щодо забезпечення фінансової безпеки Жовківського ДЛГП «Галсільліс»	48
Висновки до другого розділу	51
ВИСНОВКИ	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	57

ВСТУП

Обґрунтування актуальності теми дослідження. Фінансова безпека суб'єктів господарювання є складним та багатограним явищем, яке зазнає динамічних змін. Тому важливо регулярно відслідковувати фінансовий стан підприємства, а також аналізувати проблеми, що виникають унаслідок реформ у національній економіці, регіоналізації та глобалізації, інтернаціоналізації фінансових потоків та постійних фінансових криз.

Для побудови ефективного механізму забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання в Україні спочатку слід визначити, які саме аспекти входять до цього поняття, які чинники впливають на його дотримання, як взаємопов'язані елементи цієї категорії, і яким чином мають координуватися дії всіх учасників, що відповідають за захист інтересів різних підприємств. Різноманітність аспектів фінансової безпеки, складність вибору найкращих шляхів її забезпечення зумовлюють необхідність комплексного підходу до їх вивчення та обумовлюють актуальність теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень за тематикою проблеми. Низка науковців займалися дослідженням особливостей забезпечення фінансової безпеки підприємства, серед них: Васильців Т. Г., Ващенко Н. В., Гобела В. В., Живко З. Б., Журавльова І. В., Лелюк С. В., Зоріна О. А., Картузов Є. П., Козаченко Г. В., Пономарьов В. П., Ляшенко О. М., Кокнаєва М. О., Копитко М. І., Кузенко Т. Б., Мартюшева Л. С., Грачов О. В., Литовченко О. Ю., Лищенко М. О., Малик О. В., Мельник С. І., Молодецька О. М., Портнова Г. О., Фещенко О. П., Франчук В. І. та інші.

Мета дослідження. Мета дослідження полягає у формуванні теоретико-прикладних аспектів забезпечення фінансової безпеки лісогосподарського підприємства.

Завдання дослідження. Реалізація мети дослідження потребувала встановлення низки завдань дослідження, а саме:

- проаналізувати теоретичні засади організації та функціонування системи фінансової безпеки підприємства;

- здійснити загальну характеристику Жовківське ДЛГП «Галсільліс»;
- розробити пропозиції щодо забезпечення фінансової безпеки Жовківського ДЛГП «Галсільліс».

Об’єктом дослідження є система фінансової безпеки підприємства.

Предметом дослідження є теоретико-прикладні аспекти забезпечення фінансової безпеки лісогосподарського підприємства.

Перелік методів дослідження. У кваліфікаційній роботі застосовувались такі загальнонаукові методи дослідження: методи теоретичного та критичного аналізу, синтезу, статистичні методи, графічний метод, методи індукції та дедукції, теоретичного узагальнення тощо.

Інформація про практичне значення роботи, апробацію результатів дослідження (їх впровадження на підприємстві чи організації, участь у науково-практичних конференціях, публікації). Кваліфікаційна робота становить певну практичну цінність, адже запропоновані рекомендації сприятимуть забезпеченню фінансової безпеки Жовківського ДЛГП «Галсільліс» та можуть бути запроваджені на інших лісогосподарських підприємствах.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається із анотації українською та англійською мовами, вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (33 найменування на 4 сторінках). Загальний обсяг роботи становить 60 сторінок, із них основний текст – 50 сторінок, які містять 10 рисунків та 10 таблиць.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Теоретико-історичний аналіз суті фінансової безпеки підприємства

У сучасних реаліях фінансовий стан та фінансова безпека підприємства відіграють ключову роль. Така ситуація обумовлена зростаючим рівнем фінансової нестабільності економічних систем, високим рівнем ризику та невизначеності, а для українських підприємств – впливом російсько-української війни. Отож, для успішного функціонування підприємств ключовим є забезпечення належного рівня фінансової безпеки, що гарантує незалежність, стабільність операцій і зростання, підвищення конкурентоздатності і створення інвестиційних умов. Здатність підприємств активно розвиватися і ефективно діяти залежить від стійкого фінансового стану, ефективності фінансів та готовності протистояти різним викликам, ризикам та загрозам. Для досягнення бажаних результатів у фінансово-господарській сфері, посиленого економічного зростання та розширення свого потенціалу, підприємству необхідно дбати про належний рівень безпеки, включаючи фінансову. Фінансова безпека включає в себе фінансову стійкість, конкурентоздатність і незалежність, що є критичними для забезпечення життєдіяльності бізнесу. Таким чином, дослідження в сфері фінансової безпеки підприємств є надзвичайно важливим, оскільки воно забезпечує стабільний і успішний розвиток.

Нині, серед науковців простежується велика різноманітність поглядів щодо ідентифікації теоретичного змісту та суті поняття «безпека підприємства», основні з яких представимо у таблиці 1.1.

Теоретичні підходи до визначення поняття «безпека»

Джерело	Визначення теоретичного змісту наукової категорії «безпека»
[4]	захищеність стану суспільних відносин, які забезпечують прогресивний розвиток суспільства в конкретних історичних і природних умовах, від небезпек, джерелом виникнення яких є внутрішні і зовнішні протиріччя
[6]	стан захищеності від негативного впливу певних чинників
[8]	результат управлінської діяльності з усунення загроз, що має складну, множинну предметність: в одному з аспектів це є здатність системи попереджувати заподіяння можливої шкоди інтересам особи, суспільства і держави, в іншому – вияв стану захищеності їх інтересів, в третьому – вияв системи заходів безпеки
[10]	визначається як властивість об'єкта, яка дозволяє не допускати виникнення небезпечних для людей та навколишнього середовища ситуацій
[31]	стан захищеності життєво важливих інтересів особистості, суспільства і держави від внутрішніх і зовнішніх загроз політичного, економічного, соціального, військового, техногенного, екологічного, інформаційного та іншого характеру, який передбачає встановлення політичної, економічної і соціальної стабільності в державі, безумовне виконання законів і підтримку правопорядку, розвиток міжнародного співробітництва на основі партнерства
[33]	стан захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства і держави від внутрішніх і зовнішніх загроз. Безпека охоплює різні аспекти, такі як економічна, інформаційна, екологічна та інші види, що забезпечують стабільність та розвиток

У більшості наукових досліджень безпека трактується як стан захищеності особи, організації чи громади від різноманітних загроз. Саме цей підхід до визначення безпеки був впроваджений у вітчизняну наукову традицію і в значній мірі базувався на роботах закордонних дослідників [1-3]. Термін "безпека" ввійшов в активне використання з 1190 року до н.е., в перекладі з грецької це слово означає "контроль над ситуацією". У вітчизняній науці питання безпеки з самого початку асоціювалося із національним рівнем, адже після здобуття незалежності перед Україною постала нагальна потреба забезпечення її національної безпеки та захисту інтересів.

Захист національної безпеки полягає у забезпеченні захисту ключових інтересів особистості, громадянина, суспільства та держави загалом, що своєю чергою дозволяє соціуму розвиватися стабільно, своєчасно виявляти та запобігати загрозам національним інтересам. З огляду на це, забезпечення національної безпеки стає пріоритетним завданням держави. Таким чином, підґрунтям національної безпеки є:

- досягнення встановлених цілей, які об'єднують інтереси держави, суспільства, бізнесу та громадян; зниження та усунення всіх загроз важливим національним інтересам;
- визначення пріоритетних цілей для існування та розвитку соціального суб'єкта і покращення його соціально-економічного стану.

Вагомою складовою національної безпеки є економічна складова. Власне, поняття економічної безпеки є комплексним і включає як безпеку на рівні держави, соціуму, регіонів, галузей, підприємств так і окремих осіб. Досягнення економічної безпеки на національному рівні залежить від забезпечення безпеки окремих підприємств, які є основою економіки. У сфері бізнесу, особливо в умовах ринкових відносин, високого рівня ризику та невизначеності і зростаючої конкуренції, економічна безпека визначається як захист життєво важливих ресурсів від численних загроз під час конкурентної боротьби.

З огляду на проведений теоретичний аналіз, ключовим елементом безпеки підприємства вважається також його економічна складова. У науковій

літературі можна знайти різні підходи щодо тлумачення терміну "економічна безпека підприємства" (див. табл. 1.2).

Таблиця 1.2.

Варіативність підходів до трактування поняття «економічна безпека підприємства»

Підхід	Автори	Теоретичний зміст підходу
Інформаційний захист	[5]	Забезпечення умов збереження комерційної таємниці та інших секретів підприємства
Захист інтересів підприємства	[7]	Стан захищеності життєво важливих інтересів підприємства від реальних та потенційних джерел небезпеки або економічних загроз
Захист від негативного впливу ризиків і загроз зовнішнього та внутрішнього середовища	[13]	Захищеність підприємства, а саме: капіталу, персоналу, матеріальних і нематеріальних активів, прав, позицій на ринку, іміджу і перспектив його подальшого розвитку від негативного впливу сукупності економічних ендогенних та екзогенних чинників
	[19]	Стан захищеності діяльності підприємства, який досягається шляхом своєчасного виявлення, запобігання, нейтралізації реальних і потенційних ризиків, що характеризується стабільним функціонуванням та сталим розвитком підприємства у майбутньому
Стан ефективного використання ресурсів	[22]	Стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів для подолання загроз і забезпечення стабільного функціонування підприємства тепер і в майбутньому
	[23]	Стан корпоративних ресурсів (ресурсів капіталу, персоналу, інформації і технології, техніки та устаткування, прав) і підприємницьких можливостей, який гарантує найбільш ефективне їх використання для стабільного функціонування та динамічного науково-технічного й соціального розвитку, запобігання внутрішнім і зовнішнім негативним впливам
	[25]	Ефективне використання ресурсів, що забезпечує стабільне функціонування та сталий розвиток у майбутньому
Стан стійкості та рівноваги	[26]	Характеристика системи, що самоорганізовується й саморозвивається, стан, при якому економічні параметри дозволяють зберегти головні її властивості: рівновагу і стійкість при мінімізації загроз
Ступінь надійності підприємства	[28]	Комплексне відображення ступеня надійності підприємства як партнера для забезпечення виробничих, фінансових, комерційних та інших економічних відносин за визначений термін часу
Наявність конкурентних переваг	[32]	Наявність конкурентних переваг, зумовлених відповідністю матеріального, фінансового, кадрового, техніко-технологічного потенціалів і організаційної структури підприємства його стратегічним цілям і завданням

Саме тому, вивчення сутності цього поняття вимагає всебічного аналізу основних функціональних складових економічної безпеки підприємства. Існує безліч наукових поглядів на компоненти економічної безпеки підприємства. Серед ключових елементів виділяються: фінансова, політико-правова, силова, міжнародна, ринкова, інформаційна, кадрово-інтелектуальна, інтерфейсна, ресурсна, екологічна та техніко-технологічна безпеки. На рис. 1.1 представлено структурні елементи економічної безпеки підприємства. Фінансова безпека є однією з найважливіших складових, оскільки в умовах ринкової економіки фінанси виступають основним рушієм економічних систем. Аналіз наукових джерел показав, що термін "фінансова безпека підприємства" як окрема економічна категорія з'явилася відносно недавно. В Україні це поняття часто розглядається на макрорівні в контексті "національної безпеки" або "економічної безпеки держави". Проте, нині дослідники все частіше звертають увагу на забезпечення фінансової безпеки на рівні підприємств.

Такого роду ситуація, перш за все пояснюється тим, що підприємства відіграють ключову роль у формуванні значної частини ВВП країни. Вони забезпечують наповнення дохідної частини бюджету шляхом сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів. На даний момент в офіційній нормативно-правовій базі відсутнє визначення фінансової безпеки підприємства, і стандарти фінансово-економічної безпеки ще не розроблені.

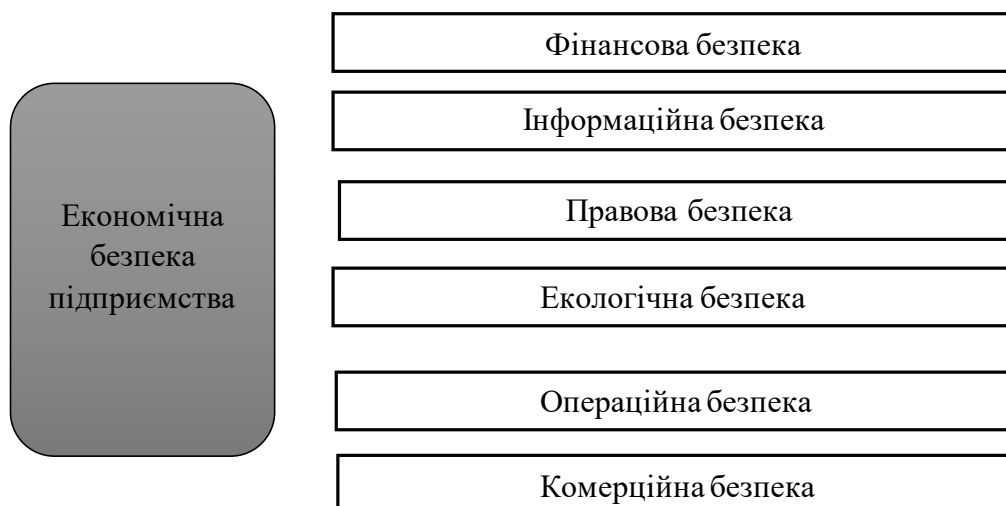

Рис. 1.1. Структура економічної безпеки підприємства

Джерело: [20].

Наявність дієвої системи фінансової безпеки є однією з основних умов для стабільного та оперативного розвитку підприємства, а також для досягнення позитивних фінансових результатів. Аналіз наукових джерел виявив, що у межах економічної теорії фінансова безпека підприємства трактується під різними аспектами: як елемент економічної безпеки й як самостійний об'єкт управлінських процесів. Щоб здійснити всебічний аналіз терміну "фінансова безпека підприємства", доцільно розглянути підходи різних дослідників до цього поняття.

По-перше, фінансова безпека підприємства інтерпретується як стан захищеності його основних фінансових інтересів:

- певний кількісний та якісний рівень фінансового становища підприємства, який гарантує стабільний захист ключових фінансово-економічних інтересів від визначених реальних і потенційних загроз, як внутрішнього, так і зовнішнього походження. Цей рівень формується на основі фінансової філософії підприємства і створює умови для його стійкого зростання в короткостроковій та довгостроковій перспективах;
- стан, який забезпечує захист фінансових інтересів підприємства від загроз зсередини та зовні, а також формує необхідні економічні умови для його стабільного розвитку як у нинішній, так і в майбутній перспективі;
- захищеність фінансових інтересів суб'єктів господарювання на всіх етапах фінансових взаємин, а також наявність у домашніх господарств, підприємств, організацій і установ достатніх фінансових ресурсів для задоволення їх потреб та виконання фінансових зобов'язань.

По-друге, фінансова безпека підприємства визначається як ефективність використання його ресурсів:

- це здатність підприємства проводити свою господарську, включаючи фінансову діяльність, у стабільний та результативний спосіб, за рахунок впровадження сукупності взаємопов'язаних діагностичних, інструментальних та специфічних фінансових заходів, які оптимізують використання фінансових ресурсів, забезпечують їх необхідний рівень і зменшують вплив ризиків з внутрішнього та зовнішнього середовища;

- це захист від потенційних фінансових витрат і запобігання банкрутству підприємства, водночас забезпечуючи найефективніше використання корпоративних ресурсів;

- стан, що характеризується оптимальним використанням корпоративних ресурсів, який відображається у найкращих показниках фінансової прибутковості, рентабельності бізнесу, якості управлінських рішень, ефективного використання основних і оборотних активів, структури капіталу, дивідендних виплат за цінними паперами підприємства, а також ринкової вартості його цінних паперів як комплексного індикатора поточного фінансового стану та перспектив розвитку підприємства.

По-третє, фінансова безпека підприємства визначається як здатність організації самостійно формувати та реалізовувати власну фінансову стратегію:

- це можливість підприємства самостійно створювати і здійснювати фінансову стратегію, що відповідає загальним корпоративним цілям, в умовах конкурентного та невизначеного середовища. Такий стан дозволяє забезпечити фінансову стабільність, платоспроможність і ліквідність у довгостроковій перспективі, а також забезпечує достатню фінансову незалежність. Крім того, він задовольняє потреби в фінансових ресурсах для стійкого розширеного відтворення і дозволяє протистояти наявним і новим загрозам, які можуть завдати фінансової шкоди або вплинути на структуру власного капіталу підприємства; забезпечує необхідну гнучкість у прийнятті фінансових рішень і захищає інтереси власників;

- це здатність підприємства самостійно формувати та реалізовувати фінансову стратегію, яка відповідає загальним корпоративним цілям в умовах невизначеності та конкуренції. Граничний стан фінансової стійкості, у якому повинно залишатися підприємство для успішної реалізації своєї стратегії, визначається його спроможністю протистояти як внутрішнім, так і зовнішнім загрозам.

По-четверте, фінансова безпека підприємства трактується як процес управління ризиками:

- це діяльність, що передбачає зниження або уникнення ризиків та забезпечення захисту інтересів підприємства від зовнішніх і внутрішніх загроз, з метою забезпечення стабільного розвитку бізнесу та збільшення рентабельності.

По-п'яте, фінансова безпека аналізується як комплексне поняття:

- цей аспект є важливою частиною економічної безпеки підприємства, що базується на незалежності, ефективності та конкурентоспроможності фінансових ресурсів. Він оцінюється за допомогою ряду критеріїв і показників, які демонструють фінансову збалансованість, ліквідність активів, наявність адекватних грошових резервів і фінансову стійкість. Додатково, враховується рівень забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами для виконання його потреб і зобов'язань. Крім того, якість фінансових інструментів і послуг є важливою, оскільки вони допомагають уникнути негативного впливу помилок і зловживань на фінансовий стан підприємства, а також гарантують захист фінансових інтересів на всіх стадіях фінансових відносин;

- ця характеристика фінансів підприємства відображає його здатність повністю задовольняти власні потреби, а також інтереси акціонерів та інших учасників фінансових відносин. Фінансова діяльність підприємства безпосередньо пов'язана з його можливістю ефективно створювати і розподіляти вартість продукції і послуг, генерувати доходи та прибуток, здійснювати необхідні витрати, а також формувати і використовувати фінансові ресурси;

- це активний фінансовий стан підприємства, який гарантує надійний захист його основних фінансових інтересів від виявлених внутрішніх і зовнішніх загроз, а також можливість досягати своїх фінансових цілей і завдань, забезпечуючи розвиток завдяки наявності достатніх фінансових ресурсів.

1.2. Чинники формування та метод оцінки фінансової безпеки підприємства

У сучасних умовах дослідження економічної сутності терміну «фінансова безпека підприємства» та визначення його класифікаційних ознак набувають особливої актуальності. Саме поняття «фінансова безпека підприємства» представляє собою складну категорію, що зумовлює наявність різних підходів до розуміння системи фінансової безпеки. Відсутність єдиного наукового і офіційно затвердженого визначення терміну «фінансова безпека підприємства» підкреслює потребу у формуванні найбільш оптимального тлумачення цього поняття.

В результаті аналізу наукових джерел [14; 15; 20; 33], виокремлено базові характеристики фінансової безпеки підприємства, а саме:

- основний елемент економічної безпеки бізнесу;
- різноманітні кількісні та якісні показники, що демонструють захист фінансових інтересів згідно з фінансовою філософією підприємства;
- комплекс кількісних і якісних характеристик фінансового стану компанії, які в цілому вказують на її фінансову захищеність;
- система пріоритетних та збалансованих фінансових інтересів, які потребують захисту в процесі фінансової діяльності підприємства;
- визначена система реальних і потенційних загроз, як зовнішніх, так і внутрішніх, для фінансових інтересів компанії;
- система, що забезпечує стабільність основних фінансових пропорцій розвитку підприємства, формуючи захищеність його фінансових інтересів;
- система, спрямована на створення умов для стабільного зростання компанії в даний момент та у майбутньому;
- система, яка акцентується на розробці та реалізації ефективної фінансової стратегії в умовах швидко змінюваного ринку;
- система, що забезпечує ефективне управління фінансовими ризиками підприємства.

Отже, фінансова безпека підприємства є системою, що дозволяє своєчасно виявляти загрози і небезпеки, а також потенційні ризики. Це стає основою для розробки заходів протидії цим загрозам, що сприяє підвищенню ефективності роботи підприємства, його розвитку та зміцненню. Крім того, як зовнішнє, так і внутрішнє середовище роботи організації відзначаються нестабільністю, особливо в сучасних умовах. Тому, для підтримки цих процесів, підприємство повинно постійно відстежувати та аналізувати середовище діяльності, щоб виявляти фактори, які можуть вплинути на фінансову безпеку, та оцінювати ступінь їхнього впливу. Такий підхід допоможе адекватно реагувати на потенційні ризики, формувати систему безпекових заходів для протидії дестабілізуючим факторам і загалом забезпечить фінансову безпеку підприємства.

Аналізуючи роботи експертів з безпеки, можна зробити висновок, що фактори, які впливають на фінансову безпеку, поділяються на дві категорії:

- зовнішні фактори: ті, що не залежать від діяльності підприємства та не піддаються його управлінню, як-от економічні, політичні, правові, ринкові, технологічні, географічні, соціокультурні та міжнародні чинники;
- внутрішні фактори: ті, що безпосередньо залежать від діяльності підприємства та підлягають управлінню, включаючи персонал і кадровий потенціал, засоби виробництва, інформаційне забезпечення і комунікації.

Також, чинники, що впливають на фінансову безпеку, можна класифікувати наступним чином [11]:

- діючі чинники: ті, які вже негативно впливають на діяльність підприємства і його фінансову безпеку.
- потенційні чинники: ті, що потенційно можуть створити негативний вплив на діяльність підприємства і його фінансову безпеку.

Таким чином, діяльність компанії та її фінансова безпека залежать від факторів впливу, які були попередньо класифіковані та згруповані. Також слід

підкреслити, що фінансові відносини підприємство встановлює з такими суб'єктами [21]:

- всередині організації/підприємства;
- з підприємствами певної галузі або з компаніями з інших сфер;
- з державними інституціями;
- з фінансово-кредитними установами.

Внаслідок проведеного аналізу було виокремлено та структуровано відносини, які також впливають на рівень фінансової безпеки підприємства. Одним із джерел впливу на фінансову безпеку компанії можуть стати дії керівництва, або менеджменту. Ці дії можуть бути як свідомими, так і несвідомими, проте вони матимуть значний вплив на результати діяльності підприємства і його безпеку. Також джерелами впливу на фінансову безпеку підприємства можуть бути спонтанні, непередбачувані обставини або форс-мажорні ситуації.

Можна стверджувати, що рівень фінансової безпеки компанії залежить від діяльності менеджменту та ефективності їх управлінських рішень. Це означає, що здатність керівництва передбачати, виявляти, запобігати та протидіяти фінансовим загрозам, аби уникнути негативного впливу на підприємство, має прямий вплив на фінансову безпеку організації.

Визначення факторів, що впливають на фінансову безпеку підприємства, дозволяє своєчасно реагувати на загрози та адаптуватися до змін в середовищі функціонування й ринковій кон'юнктурі. Ця адаптація вимагає розробленої системи безпекових механізмів та інструментів для реалізації заходів безпеки на підприємстві.

Таким чином, систему керування фінансовою безпекою підприємства можна розробити, створивши такі підсистеми [16]:

- управлінську;
- контрольну;
- планувальну;
- аналітичну;
- інформаційного забезпечення [16].

Також слід зазначити, що управління фінансовою безпекою підприємства є важливою частиною системи управління економічною безпекою. В свою чергу, фінансова безпека підприємства є ключовою складовою економічної безпеки організації.

При оцінці фінансової безпеки важливо звертати увагу на такі показники [12; 17]:

- ліквідність;
- заборгованість перед кредиторами;
- заборгованість дебіторів;
- фінансова стабільність.

Критерієм для віднесення певних факторів до категорії існуючих або потенційних загроз є порогове значення відповідного індикатора. Якщо це значення є негативним, то фактор зараховується до категорії існуючих загроз. Індикаторами фінансової безпеки підприємства є кілька показників, зокрема [18]:

- коефіцієнт покриття;
- коефіцієнт автономії;
- рівень фінансового левериджу;
- коефіцієнт забезпеченості відсотків для сплати кредитних зобов'язань;
- рентабельність активів;
- рентабельність власного капіталу;
- показники диверсифікації;
- співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості компанії;
- обсяги активів та їх приріст [18].

Для реалізації мети теоретичного аналізу розробимо алгоритму для здійснення оцінювання ефективності системи фінансової безпеки підприємства (рис. 1.3).

Рис. 1.3. Схематичне представлення алгоритму оцінювання фінансової безпеки підприємства

Отже, вивчення стану та трендів фінансової безпеки підприємства вимагає не лише визначення чинників, які впливають на фінансову безпеку, і їх структуризації, а й оцінки ступеня впливу цих чинників та загального рівня фінансової безпеки компанії. Для втілення цієї мети необхідно встановити наукові підходи до оцінювання стану фінансової безпеки організації, виявлення факторів, що впливають на її фінансову безпеку, а також визначити індикатори, які слугуватимуть для оцінки рівня фінансової безпеки підприємства.

Беручи до уваги попередні результати теоретичного аналізу, для оцінки фінансової безпеки підприємства необхідно використовувати систему

індикаторів, які дозволяють оцінити кожен окремий аспект фінансової безпеки, а також сформувати інтегральний індекс фінансової безпеки компанії. Важливо відзначити, що оцінка рівня фінансової безпеки підприємства спирається, перш за все, на визначення його фінансового стану та стійкості. У науковій літературі виділяють кілька критеріїв, за якими можливо оцінити рівень фінансової безпеки підприємства. До таких критеріїв відносять [30]:

- обґрунтування вибраної системи індикаторів для оцінювання рівня фінансової безпеки підприємства;
- встановлення критеріїв для оцінки зазначених індикаторів фінансової безпеки;
- розробка методики розрахунку інтегрального рівня фінансової безпеки організації/підприємства;
- наявність оптимальної та надійної шкали оцінювання рівня фінансової безпеки підприємства;
- визначення часових рамок для формування та розрахунку рівня фінансової безпеки компанії;
- можливості для прогнозування стану фінансової безпеки підприємства.

Нижче наведемо метод обчислення інтегрального показника ефективності системи фінансової безпеки підприємства. Суть методу полягає у сумуванні окремих показників фінансової безпеки, а інтегральний індекс фінансової безпеки підприємства обчислюється за такою формулою [29]:

$$\text{ПФБП} = \text{ЕУ} + \text{ПсФС} + \text{ДА} + \text{РС} + \text{ІП};$$

де:

ЕУ – індикатор, що включає в себе рентабельність;

ПсФС – індикатор для оцінки платоспроможності та фінансової стійкості підприємства;

ДА – індикатор оцінювання рівня ділової активності підприємства;

РС – індикатор оцінки ринкової стійкості підприємства;

ІП – індикатор інвестиційної привабливості.

Зауважимо, що складові інтегрального індикатора фінансової безпеки підприємства необхідно розраховувати за допомогою методу динамічної рейтингової оцінки. Як нормативне значення для цих показників рекомендується застосовувати середні значення по відповідних галузях економіки.

1.3. Теоретичні засади управління фінансовою безпекою підприємства

Для того щоб розробити систему управління фінансовою безпекою компанії, потрібно створити механізм її забезпечення. Доцільність цього кроку зумовлена необхідністю проведення дослідження, яке включає:

- теоретичний аналіз змісту терміну «механізм забезпечення фінансової безпеки»;
- розробку теоретичної моделі фінансового механізму, що гарантує фінансову безпеку фірми;
- визначення основних елементів механізму забезпечення фінансової безпеки фірми.

Крім цього, застосування такої методики для створення механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства дозволяє оцінити теоретичну та практичну цінність цього механізму. Це також допоможе дослідити різні стратегічні напрямки, на яких можна базувати механізм фінансової безпеки, а також проаналізувати їх доцільність і ефективність. Завдяки такому підходу ми зможемо розробити оптимальну стратегію безпеки і запропонувати ефективний механізм забезпечення фінансової безпеки для Жовківського ДЛГП «Галсільліс».

Зазначимо, що створення дієвого механізму для забезпечення фінансової безпеки компанії вимагає від керівництва налагодженої комунікації та організаційної взаємодії серед усіх рівнів управління, а також ефективної системи співпраці та координації між різними підрозділами підприємства.

Таким чином, щоб зрозуміти, що таке «механізм забезпечення фінансової безпеки» фірми, варто розглянути підходи до його розуміння на макроекономічному рівні, як це представлено в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3.

Підходи вчених до визначення категорії «фінансовий механізм» на макроекономічному рівні

№	Джерело	Трактування змісту
1	[4]	Система дії фінансових важелів, що виявляється в організації, плануванні і стимулюванні використання фінансових ресурсів
2	[6]	Сукупність фінансових методів і форм організації фінансових відносин, інструментів та важелів впливу на соціально-економічний розвиток суспільства
3	[31]	Сукупність економіко-організаційних та правових форм і методів створення та використання фінансових ресурсів з метою забезпечення різноманітних потреб державних структур, суб'єктів господарювання і населення, в процесі розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту
4	[23]	Сукупність форм, методів і важелів фінансового впливу на соціально-економічний розвиток суспільства
5	[12]	Сукупність форм і методів створення і використання фондів фінансових ресурсів з метою забезпечення різних потреб державних структур, господарюючих суб'єктів і населення
6	[14]	Система фінансових форм, методів, важелів та інструментів, які використовують у фінансовій діяльності держави і підприємства за їх відповідного нормативного, правового та інформаційного забезпечення, а також за відповідної фінансової політики на мікро- та макрорівні
7	[10]	Сукупність конкретних фінансових форм, методів та важелів, за допомогою яких забезпечується процес суспільного відтворення, тобто здійснюються розподільчі та перерозподільчі відносини, утворюються доходи суб'єктів господарювання і фонди грошових коштів
8	[13]	Сукупність організаційних форм фінансових відносин у народному господарстві, порядок формування та використання централізованих та децентралізованих фондів грошових коштів, методи фінансового планування, форми управління фінансами та фінансовою системою, фінансове законодавство
9	[7]	Сукупність економіко-організаційних та правових форм і методів управління фінансовою діяльністю держави, які функціонують у процесі формування, розподілу й використання цільових централізованих і децентралізованих фондів грошових ресурсів для задоволення потреб суспільства

Не менш вагомим етапом нашого дослідження буде аналіз теоретичних підходів до тлумачення суті поняття «фінансовий механізм» на мікро рівні (табл. 1.4).

Таблиця 1.4.

Трактування сутності категорії «фінансовий механізм» на
мікроекономічному рівні

№	Джерело	Трактування змісту
1	[7]	Система організації, планування та використання фінансових ресурсів. В склад фінансового механізму входять: фінансові інструменти, фінансові прийоми та методи, системи, які забезпечують реалізацію механізму (кадрове, правове, нормативне, інформаційне, технічне, програмне забезпечення)
2	[24]	Система управління фінансами, призначена для організації взаємодії фінансових відносин і грошових фондів з метою оптимізації їхнього впливу на кінцеві результати його діяльності. При цьому оптимальна взаємодія фінансових відносин досягається використанням усіх фінансових категорій (виручка, прибуток, амортизація, оборотні кошти, кредит, бюджет, податки), нормативів, різного роду стимулів, пільг, санкцій та інших фінансових важелів
3	[23]	Фінансовий менеджмент, тобто схема управління фінансами, яка включає механізми управління фінансовими відносинами і грошовими фондами
4	[16]	Сукупність форм і методів формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення фінансової діяльності підприємства
5	[10]	Система управління фінансами підприємства, що призначена для організації взаємодії фінансових відносин і фондів грошових коштів з метою ефективної дії на кінцеві результати виробництва, врегульована дією економічних законів

Підкреслимо, що всі існуючі трактування цієї наукової категорії є досить аргументованими та розкривають суть терміну. Проте, на нашу думку, кожне з цих трактувань подає поняття в дещо обмеженому контексті. Тому, після проведеного аналізу, під «механізмом забезпечення фінансової безпеки» ми розуміємо систему взаємопов'язаних елементів управління, які підтримують

безпекову діяльність і сприяють ефективному розвитку та збереженню фінансової безпеки підприємства.

Слідуючим етапом стане розробка теоретичної моделі власне механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства (рис. 1.4).

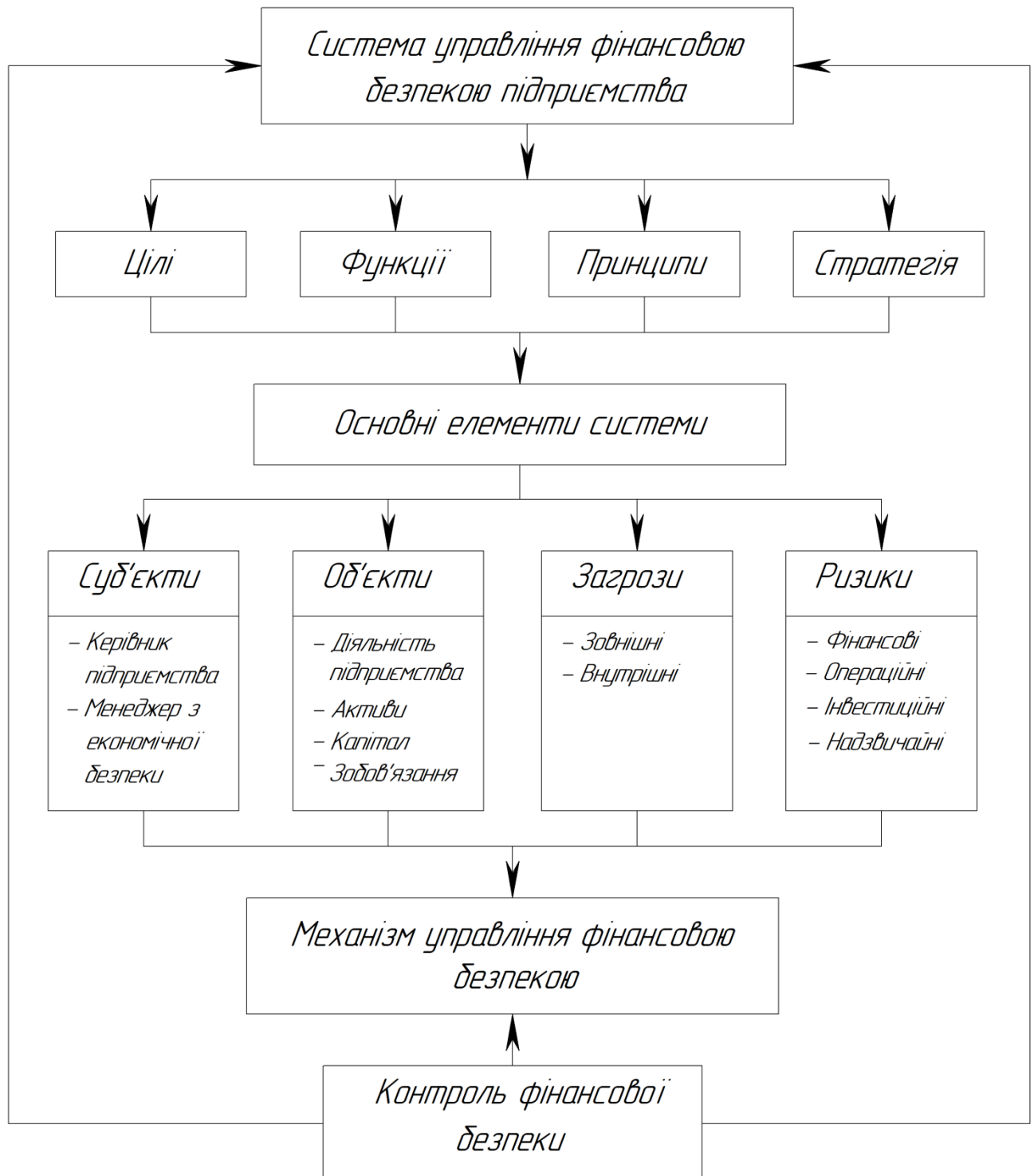

Рис. 1.4. Механізм управління фінансовою безпекою підприємства

Переходимо до наступного етапу теоретичного розділу кваліфікаційної роботи – розробка та графічна інтерпретація процесу забезпечення фінансової безпеки підприємства (рис. 1.5).

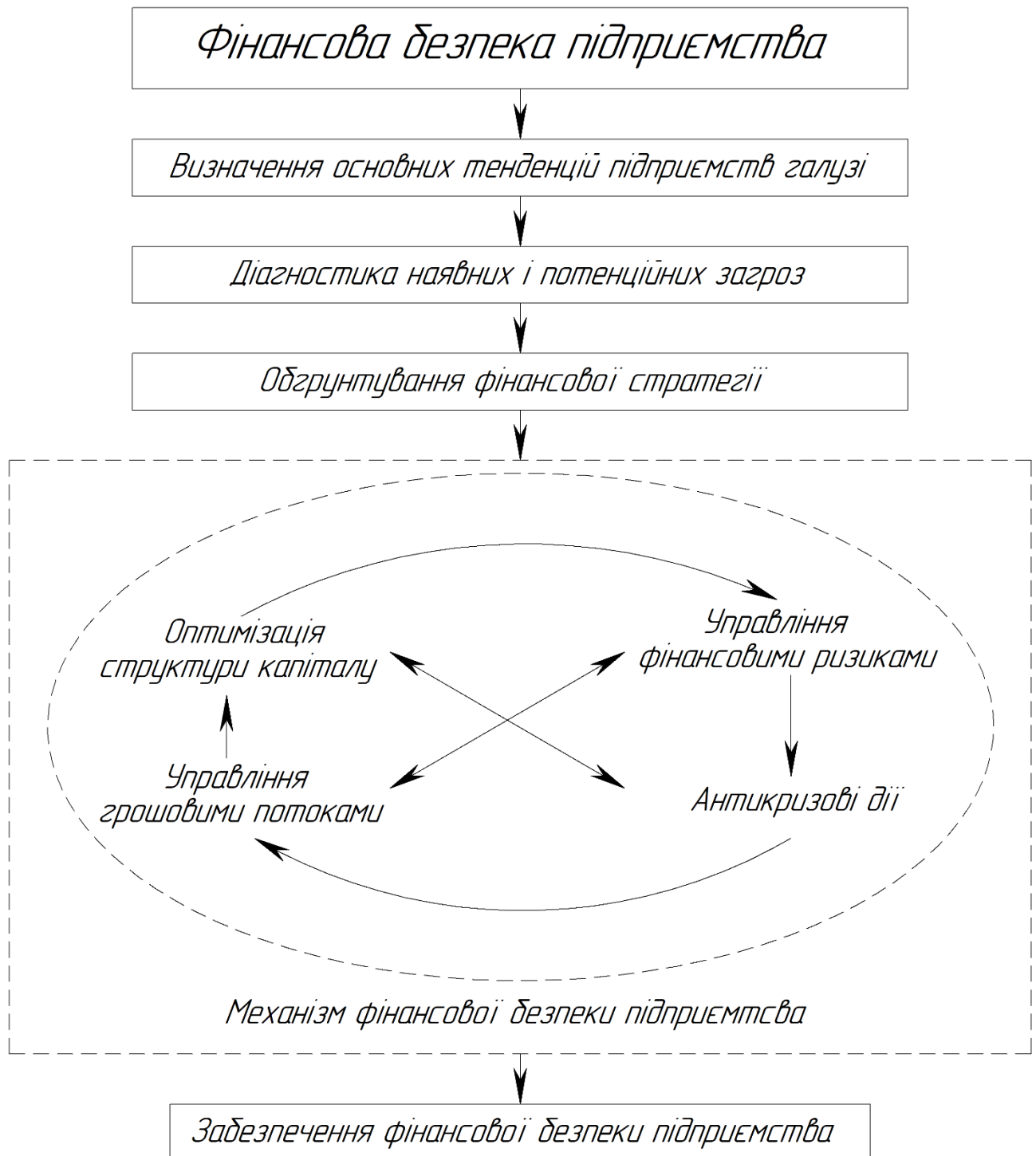

Рис. 1.5. Схематичне представлення процесу забезпечення фінансової безпеки підприємства

Отже, гарантування фінансової безпеки підприємства чи організації включає чотири ключових напрямки та сфери впливу:

- оптимізація структури капіталу, який складається з власних і залучених коштів;
- управління як існуючими, так і потенційними фінансовими ризиками;
- контроль над грошовими потоками;
- реалізація антикризових заходів.

Загалом, проведене теоретичне дослідження дало змогу розробити теоретичну модель для забезпечення фінансової безпеки, а також механізм фінансової безпеки підприємства.

Висновки до першого розділу

Здійснено аналіз теоретичних засад фінансової безпеки підприємства, в результаті якого встановлено зміст та суть поняття «безпека підприємства», «економічна безпека підприємства» та обґрунтовано доцільність виокремлення окремої складової економічної безпеки підприємства – фінансова безпека, яка становить необхідну умову для стабільного розвитку сучасного підприємства. На основі аналізу наукових джерел виокремлено базові характеристики фінансової безпеки підприємства та фактори, які на неї впливають.

За результатами аналізу виокремлено та структуровано відносини, які також впливають на рівень фінансової безпеки підприємства. Обґрунтовано, що створення системи управління фінансовою безпекою підприємства можна розробити, створивши підсистеми: управління; контролю; планування; аналітичного та інформаційного забезпечення.

Розроблено алгоритм для здійснення оцінювання ефективності системи фінансової безпеки підприємства, який передбачає: дослідження наукових підходів до оцінювання рівня фінансової безпеки за рівнями суб'єктів фінансових відносин; виокремлення показників-індикаторів фінансової безпеки за науковими підходами до оцінювання рівня фінансової безпеки за рівнями суб'єктів фінансових відносин; формування системи статистичних показників

фінансової безпеки за рівнями суб'єктів фінансових відносин; адаптацію існуючих методів оцінювання фінансової безпеки до оцінювання рівня фінансової безпеки за рівнями суб'єктів фінансових відносин з урахуванням щільності статистичних зв'язків визначених складових фінансової безпеки.

Обґрунтовано, що створення ефективного механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства потребує налагодженої комунікації та організаційної взаємодії серед усіх рівнів управління, а також ефективної системи співпраці та координації між різними підрозділами підприємства.

Здійснено аналіз підходів до трактування понять «фінансовий механізм» на макро- та мікроекономічному рівнях та зроблено умовивід, що всі існуючі трактування цих наукових категорій є досить аргументованими проте, кожне з цих трактувань подає поняття в дещо обмеженому контексті. Тому, запропоновано авторське визначення «механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства» як системи взаємопов'язаних елементів управління, які підтримують безпекову діяльність і сприяють ефективному розвитку та збереженню фінансової безпеки підприємства.

Грунтуючись на результатах теоретичного аналізу розроблено теоретичну модель механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства, ключовими елементами якої стали: стратегія, цілі, функції, принципи, основні елементи системи (суб'єкти, об'єкти, загрози і ризики), а також механізм управління фінансовою безпекою та система контрольних заходів.

Запропоновано алгоритм процесу забезпечення фінансової безпеки підприємства, який конкретизує основні складові механізму забезпечення фінансової безпеки: оптимізація структури капіталу, управління грошовими потоками, управління фінансовими ризиками, та антикризові заходи.

РОЗДІЛ 2

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЖОВКІВСЬКЕ ДЛГП «ГАЛСІЛЬЛІС» ТА ЙОГО ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ

2.1. Загальна характеристика Жовківське ДЛГП «Галсільліс»

Комунальне лісогосподарське підприємство Жовківське ДЛГП «Галсільліс» створено у 2001 р. на базі колишнього державного підприємства, розташованого у Жовківському районі Львівської області. Засноване підприємство має на меті ефективне управління лісовими ресурсами, що розташовані на території колишніх колгоспів. Ліси, які належать підприємству, знаходяться в центральній частині Львівської області, зокрема в межах Жовківського району. Всі лісові площі відносяться до рівнинних лісів. Загальна площа лісових масивів складається переважно з невеликих ділянок, які не перевищують 5,5 гектарів – таких ділянок налічується 188, і вони в основному оточені сільськогосподарськими угіддями та населеними пунктами.

На рисунку 2.1. наведемо класифікацією лісових масивів підприємства залежно від призначення лісів (рис. 2.1):

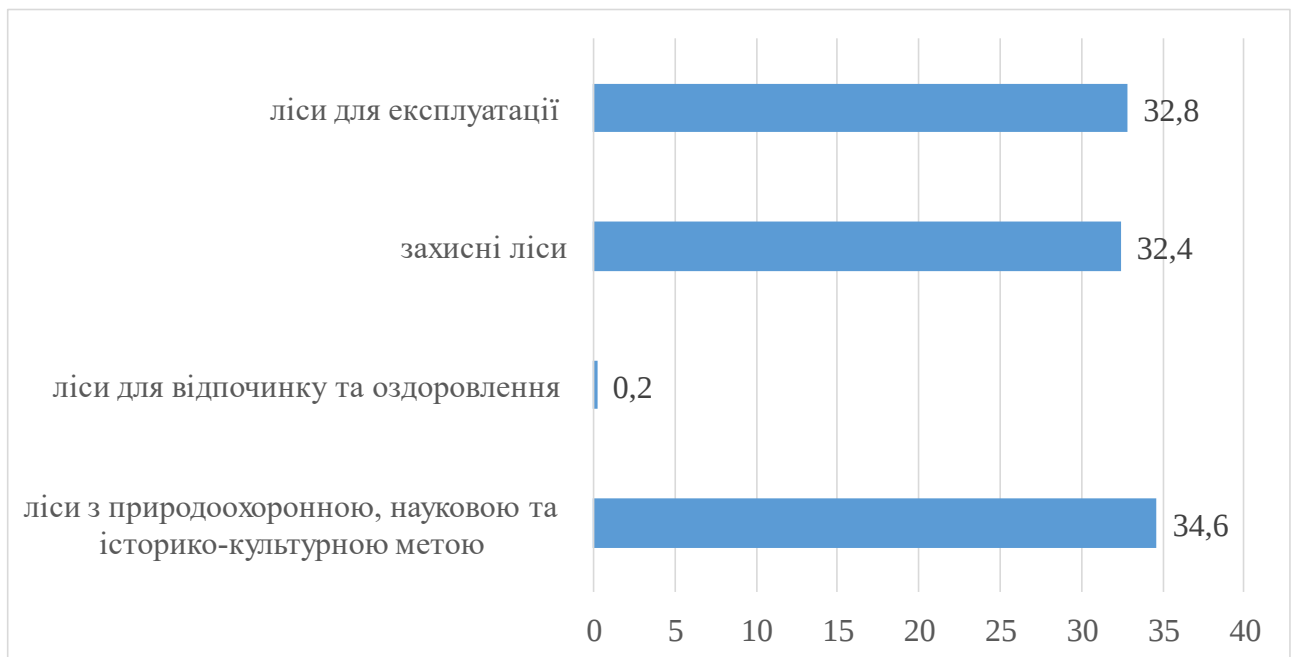

Рис. 2.1. Класифікація лісових масивів Жовківське ДЛГП «Галсільліс»

Джерело: розроблено за матеріалами [9; 27].

У лісному фонді підприємства лісові насадження за віковою структурою розподілені таким чином [16]:

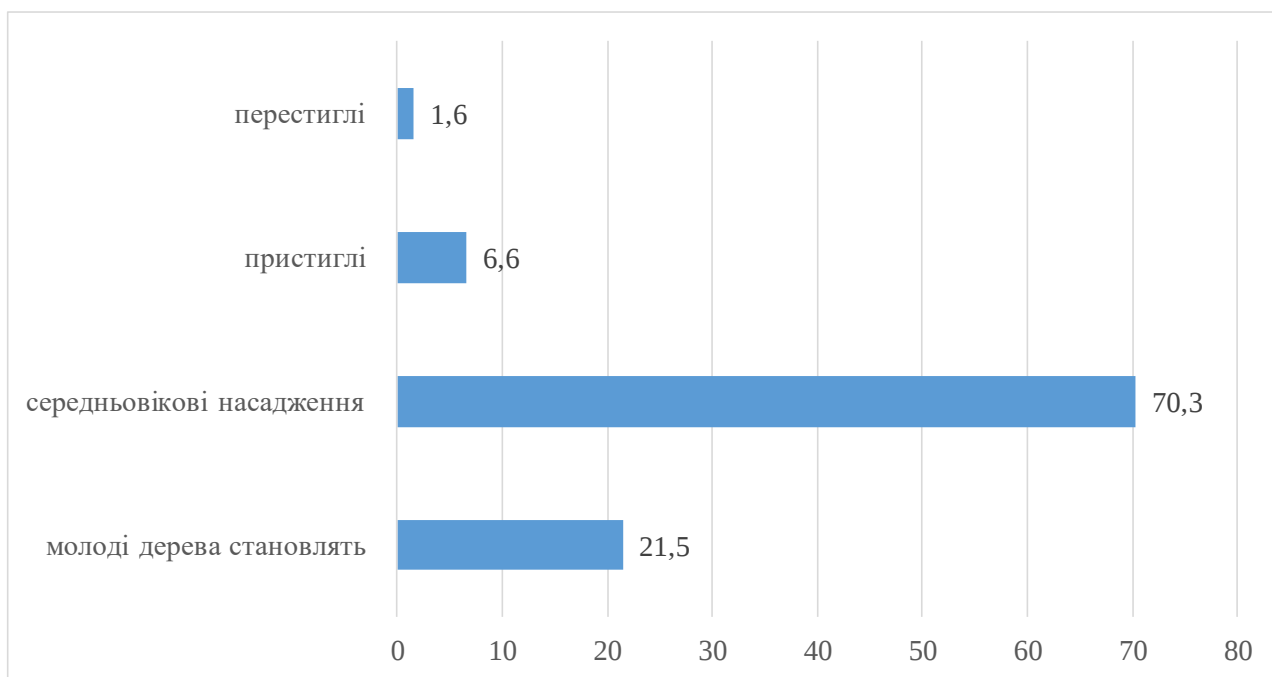

Рис. 2.2. Структуризація лісів Жовківського ДЛГП «Галсільліс» за віковою ознакою

Джерело: розроблено за матеріалами [9; 27].

Структуризація лісів Жовківського ДЛГП «Галсільліс» за породами дерев представлена на рисунку 2.3.

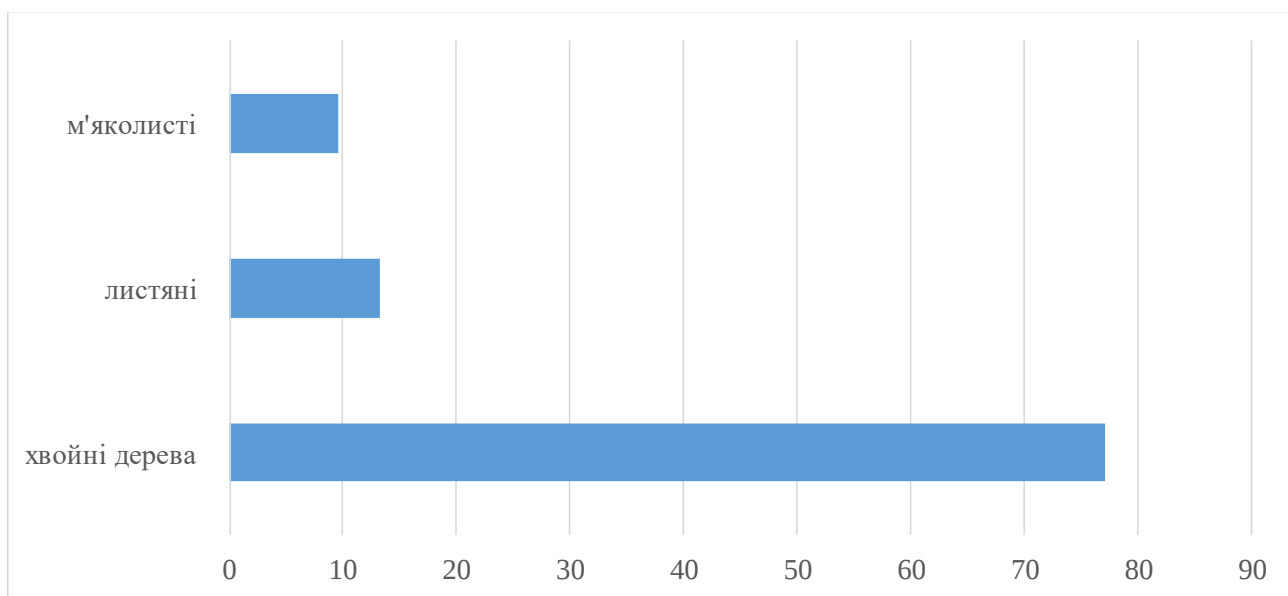

Рис. 2.3. Структуризація лісів Жовківського ДЛГП «Галсільліс» за породами дерев

Джерело: розроблено за матеріалами [9].

Зауважимо, що структура самого Жовківського ДЛГП «Галсільліс» передбачає поділ на два лісництва (рис. 2.4).

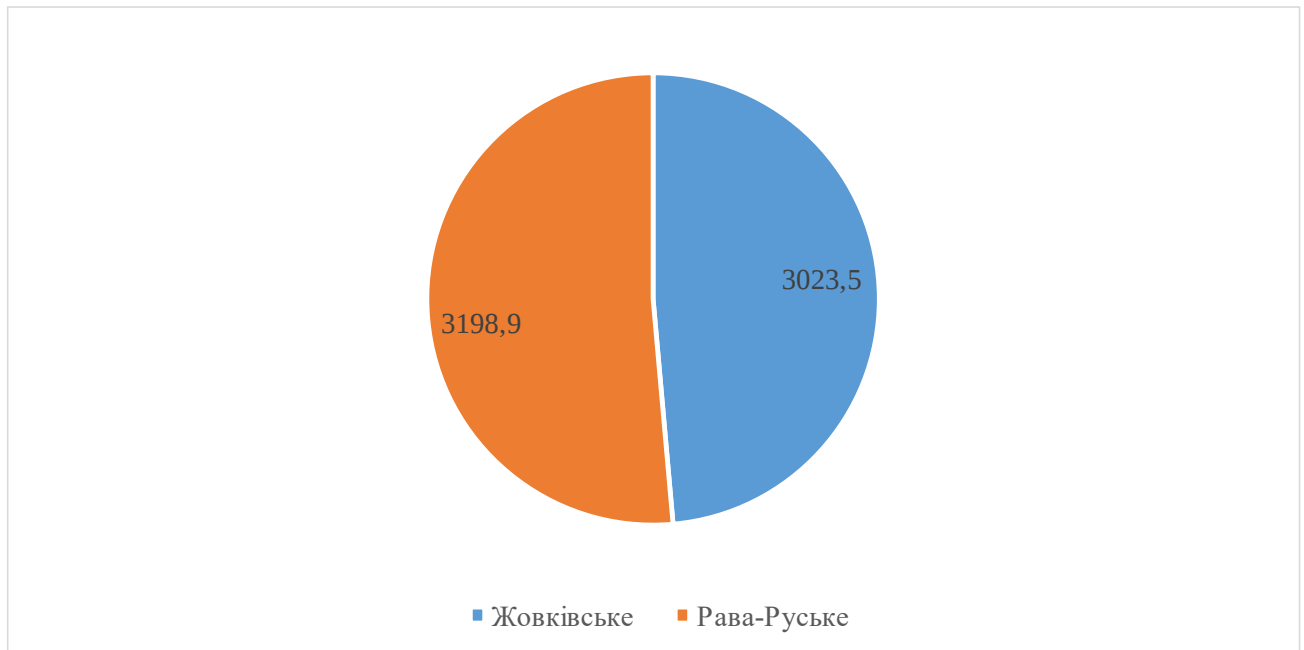

Рис. 2.4. Структура Жовківського ДЛГП «Галсільліс»

Джерело: розроблено за матеріалами [9].

Варто зазначити, що на підприємстві функціонує власний розсадник, площа якого становить 3 тис. кв. метрів – 0,3 гектара. Протягом останніх двох років виробнича потужність розсадника сягала позначки 400 тис. садженців у рік. Цей розсадник повністю покриває потреби у садивному матеріалі як для заходів з відновлення лісів, так і для лісорозведення. Вирощений садивний матеріал використовується для висадження основних порід дерев, що були зрубані на лісосіках, озеленення населених пунктів, а також продається іншим організаціям і приватним особам.

Водночас, слід зазначити, що територія лісів підприємства характеризується підвищеним рівнем пожежної небезпеки через значний вміст соснових насаджень середнього віку, а також з причини проведення дозвілля на території лісів місцевими жителями, під час яких порушуються елементарні правила пожежної безпеки. Функції захисту лісів від пожеж реалізується з допомогою лісової охорони.

Продукція Жовківського ДЛГП «Галсільліс» повністю реалізується на внутрішньому ринку, задовольняючи локальні потреби.

Загальна характеристика Жовківського ДЛГП «Галсільліс» передбачає також встановлення та характеристику основних видів продукції підприємства (рис. 2.5).

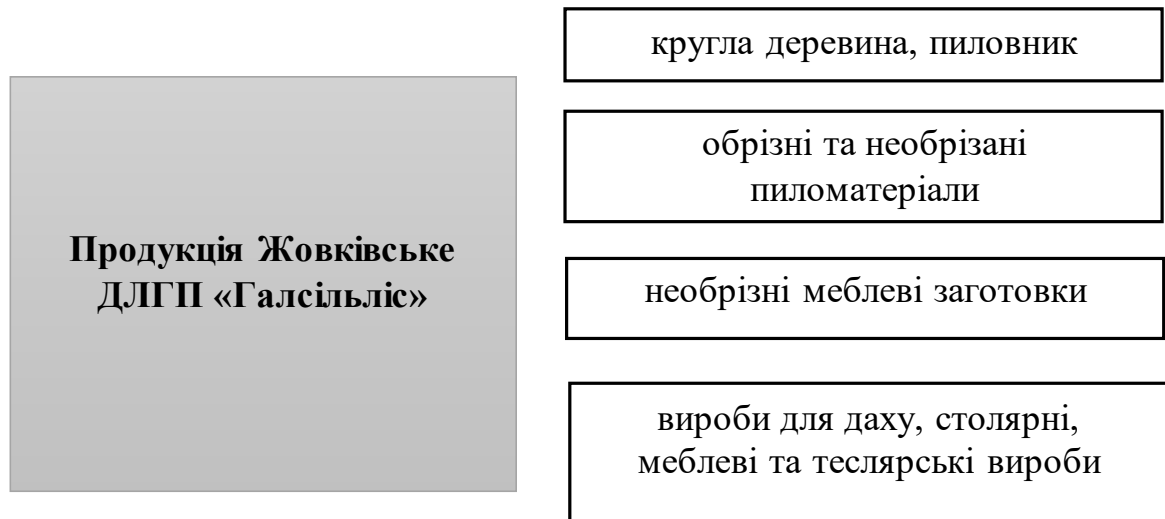

Рис. 2.5. Основні види продукції Жовківського ДЛГП «Галсільліс»
Джерело: розроблено за матеріалами [9].

Протягом минулих десяти років Жовківське лісогосподарське підприємство «Галсільліс» активно здійснює реформування лісового господарства в рамках програми підтримки лісів Європейським Союзом (ФЛЕГ). У процесі реалізації програми ФЛЕГ з 2019 по 2024 рік фахівці програми виявили низку істотних недоліків в організації лісового господарства в Україні, яке функціонує за відомчою моделлю. Поєднання управлінських функцій (включаючи комерцію з деревиною) з роллю законодавства та державного контролю призвело до того, що короткострокові інтереси окремих відомств, підприємств та впливових груп витіснили довгострокові національні інтереси.

Ключові наслідки зазначених процесів включають:

- суттєвий ризик корупції у сфері лісового законодавства, що призвело до підвищеного рівня корупційних проявів у лісовому секторі;
- погіршення структури, якості та стану лісів в Україні;
- різкий ріст експорту необробленої деревини на фоні зменшення виробництва в ліспромисловій галузі України;

- незадовільне виконання державних програм та концепцій;
- нерівність у фінансовому забезпеченні лісових підприємств, що спричинило їх відставання від державних лісових компаній країн Європи;
- високий рівень соціального незадоволення ситуацією в лісовому секторі та зростання конфліктів, пов'язаних із використанням лісових ресурсів та веденням господарства в лісах.

Модель управління лісовими ресурсами в Україні не є достатньо ефективною для повного використання потенціалу лісів і лісових територій, і в багатьох аспектах вона не відповідає законодавству та практикам країн Європейського Союзу в галузі лісового господарства.

Для подолання цієї проблеми потрібні радикальні реформи. Революційні події в Україні 2014 року викликали структурні та кадрові зміни в управлінській системі країни, а також перегляд пріоритетів для майбутнього розвитку, зокрема акцент на боротьбу з корупцією та впровадження реформ, спрямованих на підготовку України до потенційного вступу до Європейського Союзу. У таких умовах реформування системи управління лісовими ресурсами та лісовим господарством стає вкрай необхідним і можливим завдяки новим обставинам.

Варто більш ретельно проаналізувати основні напрями реалізації реформ:

1. Удосконалення правового поля, стосовно реалізації прав власності на лісові масиви та ресурси, і засоби виробництва, що передбачає наступні аспекти:

- введення законодавчих обмежень на процес приватизації державних лісів, що триває більше року;
- аналіз і зміна відносин власності на ліси та території лісового фонду, що триває більше року;
- перенесення лісових смуг та інших видів деревних насаджень із сільськогосподарських наділів з лісового фонду і регулювання лісового законодавства, а також відповідальності державних органів лісового

господарства, тривалість від 100 днів до одного року, до зняття заборони на продаж сільськогосподарських земель;

- гарантування однакових умов для ведення лісового господарства в лісах різних форм власності протягом більше року;

- перерозподіл повноважень щодо управління лісами відповідно до моделей, прийнятих в країнах Євросоюзу, впродовж одного року;

- поліпшення правового регулювання щодо доступу до лісів, їх використання та корисних функцій, що триває більше року.

2. Реалізація інституційних змін:

- ✓ встановлення чітких розмежувань між законодавчою діяльністю та контролем у лісовій сфері в порівнянні з управлінням лісовим господарством і торгівлею деревиною шляхом створення спеціалізованої лісової адміністрації та незалежної лісової корпорації державного рівня (протягом року);

- ✓ формування дієздатного фінансово-економічного механізму для ефективного управління лісовим господарством, включно з аспектами оподаткування, з урахуванням нерівномірності розподілу лісових ресурсів, зростання витрат на соціальні та екологічні функції лісів, а також необхідності залучення інвестицій для розширення площі та покращення якості лісів (більше року);

- ✓ забезпечення продуктивної системи контролю за діяльністю державної лісової корпорації, що не вплине на її управлінську автономію та професійну структуру (понад рік).

3. Формування конкурентного потенціалу лісового комплексу та його інноваційного потенціалу:

- ✓ створення торгових правил для деревини, які враховуватимуть різноманітні моделі обігу, орієнтуючись на потреби місцевих громад, малих, середніх і великих компаній, забезпечуючи доступ до деревної сировини через чесну конкуренцію та підтримку вітчизняних виробників (протягом 100 днів);

- ✓ імплементація стандартів ЄС щодо вимірювання, сортування і оцінки якості деревини (протягом року);
- ✓ нормативне регулювання легальності походження деревини, виготовленої та споживаної в Україні, а також продуктів, що підлягають обробці (протягом року);
- ✓ розробка комплексу ініціатив, направлених на залучення інвестицій та реалізацію інновацій в лісопромисловому секторі для збільшення його внеску у річний валовий внутрішній продукт країни.

4. Подолання корупції в лісовій галузі:

- ✓ реалізація чітких механізмів, що забороняють незаконне втручання державних установ у господарську діяльність лісових господарств (протягом одного року);
- ✓ впровадження прозорих підходів у ціновій політиці під час експорту деревини (більше року);
- ✓ визначення та закріплення ключових цінностей в системі державного управління лісами з метою досягнення "нульової толерантності" до корупційних проявів (протягом року);
- ✓ створення кадрової політики, орієнтованої на підвищення професійних і етичних стандартів працівників (впродовж 100 днів);
- ✓ забезпечення прозорості в системі державного управління лісами;
- ✓ сприяння міжвідомчій співпраці та впровадження об'єктивних методів виявлення корупції в роботі контролюючих органів на основі аналізу інформаційних даних (протягом року).

Для успішної розробки та реалізації окреслених реформ вкрай важливим є реформування законодавства та імплементація стандартів та норм ЄС у лісовій сфері, особливо тих, що регулюють відносини у сфері лісозаготівлі та деревообробки.

2.2. Аналіз фінансового стану Жовківське ДЛГП «Галсільліс»

Фінансове становище фірми є ключовою умовою для її успішної діяльності та прогресу. Відтак, забезпечення фінансової стабільності є важливим чинником, що впливає на результати роботи підприємства. Фінансова безпека передбачає такий стан, який дозволяє протистояти фінансовим ризикам та сприяє розвитку компанії за умови раціонального використання ресурсів. Стабільність і надійність фінансового стану – це важливі аспекти, які вказують на рівень залежності підприємства від кредиторів і інвесторів, а також визначають баланс між власними і запозиченими коштами.

Зазвичай для оцінки фінансового стану фірми застосовують дві категорії показників. Першу категорію складають показники з усталеними нормативами, до яких відносяться ліквідність та платоспроможність. Друга категорія включає показники без встановлених стандартів, такі як рентабельність, ефективність управлінської системи та ділова активність підприємства.

Проведення аналізу зазначених показників дозволяє отримати дані про фінансову ситуацію підприємства, що згодом допомагає виявити "вузькі місця" у фінансовій діяльності та визначити зони можливих загроз для фінансової безпеки. Таким чином, керівництво зможе здійснювати регулярний моніторинг, що сприятиме своєчасному виявленню потенційних ризиків і формуванню заходів для адекватного реагування на них. Крім того, ця інформація є суттєвою для кредиторів, які можуть проводити постійний моніторинг фінансового стану і рівня фінансової безпеки підприємства. Аналогічно, такі дані корисні для вже існуючих інвесторів у контролі своїх вкладень, а також для потенційних інвесторів, що потребують обґрунтованої інформації для прийняття рішень щодо інвестування.

Отже, аналіз фінансової стабільності підприємства дозволяє оцінити його здатність виконувати зобов'язання щодо боргів, а також визначити рівень його фінансової незалежності та стійкості. Для оцінки фінансової стійкості підприємства використовують певну систему показників, представлену на рисунку 2.6.

Рис. 2.6. Показники фінансової стійкості підприємства

Джерело: [12].

Першим показником з окресленої системи показників є *коефіцієнт автономії*. Цей показник визначається шляхом ділення загальної суми власних коштів підприємства на загальний підсумок балансу. Високе значення цього коефіцієнта вказує на те, що підприємство має невелику залежність від сторонніх джерел фінансування, зокрема від зовнішніх кредиторів.

$$2022 \text{ р.: } 4021 / 9875 = 0,41$$

$$2023 \text{ р.: } 2789 / 8125 = 0,34$$

$$2024 \text{ р.: } 4210 / 7892 = 0,53$$

Показник – *коефіцієнт фінансової залежності*. Його обчислюють за рахунок відношення підсумку балансу підприємства до загальної вартості активів, логіка його розрахунку передбачає його походження, оскільки цей показник є опозитним до коефіцієнту автономії. Загалом, зазначений показник

демонструє частку загальної капіталізації підприємства, яка відноситься на 1 грн. власних коштів.

$$2022 \text{ р.: } 9875 / 4021 = 2,46$$

$$2023 \text{ р.: } 8125 / 2789 = 2,91$$

$$2024 \text{ р.: } 7892 / 4210 = 1,87$$

Показник – *маневреність робочого капіталу* – характеризує частку запасів та незавершеного виробництва (матеріальних запасів) у загальній структурі активів організації.

$$2022 \text{ р.: } 356 / (4350 - 5350) = -0,36$$

$$2023 \text{ р.: } 411 / (4215 - 5240) = -0,40$$

$$2024 \text{ р.: } 334 / (3210 - 4980) = -0,19$$

Показник – *коефіцієнт маневреності робочого капіталу* – це показник, який використовується з метою обчислення вартості капіталу. Методика його розрахунку передбачає відношення суми оборотних коштів до суми власних засобів підприємства. Така методика дозволяє провести характеристику маневреності споживання власних коштів.

$$2022 \text{ р.: } (4350 - 5350) / 4021 = -0,25$$

$$2023 \text{ р.: } (4215 - 5240) / 2789 = -0,37$$

$$2024 \text{ р.: } (3210 - 4980) / 4210 = -0,42$$

Показник – *коефіцієнт фінансової стійкості* обчислюється як ділення суми власного капіталу до суми залученого капіталу підприємства.

$$2022 \text{ р.: } 4021 / 5350 = 0,75$$

$$2023 \text{ р.: } 2789 / 5240 = 0,53$$

$$2024 \text{ р.: } 4210 / 4980 = 0,85$$

Показник коефіцієнт співвідношення запозиченого та власного капіталу відображає відношення суми залучених коштів до величини власних ресурсів компанії й дозволяє оцінити структуру фінансування.

$$2022 \text{ р.: } 5350 / 4021 = 1,33$$

$$2023 \text{ р.: } 5240 / 2789 = 1,88$$

$$2024 \text{ р.: } 4980 / 4210 = 1,18$$

Показник – коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами дозволяє встановити ту частку оборотних активів, яка профінансована власними оборотними активами.

$$2022 \text{ р.: } (4021 - 5020) / 4350 = -0,23$$

$$2023 \text{ р.: } (2789 - 4760) / 4215 = -0,47$$

$$2024 \text{ р.: } (4210 - 5540) / 3210 = -0,41$$

Згрупуємо основні результати розрахунків і представимо у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

Аналіз показників фінансової стійкості підприємства

№	Показник	2022	2023	2024
1	Коефіцієнт автономії	0,41	0,34	0,53
2	Коефіцієнт фінансової залежності	2,46	2,91	1,87
3	Маневреність робочого капіталу	-0,36	-0,40	-0,19
4	Коефіцієнт маневреності робочого капіталу	-0,25	-0,37	-0,42
5	Коефіцієнт фінансової стійкості	0,75	0,53	0,85
6	Коефіцієнт співвідношення запозиченого і власного капіталу (фінансування)	1,33	1,88	1,18
7	Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами	-0,23	-0,47	-0,41

Джерело: розроблено на основі [9].

Грунтуючись на результатах проведеного аналізу можна відзначити, що підприємство не зіткнулося з істотними труднощами у забезпеченні своєї фінансової стабільності, оскільки його залежність від зовнішніх джерел фінансування була досить невеликою. Такого роду висновки базуються на аналізі динаміки коефіцієнта автономії, який у період з 2022 по 2024 рік становив 0,41-0,53. Рекомендоване значення цього коефіцієнта перевищує

фактичні показники підприємства за вказаний період. Негативні значення цього коефіцієнта свідчать про те, що робочий капітал підприємства формувався переважно за рахунок коштів кредиторів та інших залучених ресурсів.

Отож, результати дослідження також показують, що Жовківське ДЛГП «Галсільліс» не зазнавало серйозних проблем з фінансовою стійкістю в період з 2022 по 2024 рік. Водночас, існує певна залежність від залучених коштів, що, з одного боку, може становити ризик для підприємства, але, з іншого – не є надмірно загрозливою.

Платоспроможність підприємства означає її можливість повністю виконувати свої довгострокові й короткострокові зобов'язання, використовуючи власні обігові кошти.

Фахівці в цій області розрізняють два основних види платоспроможності:

- поточна платоспроможність – це здатність фірми виконувати свої зобов'язання перед кредиторами за короткостроковими боргами;
- довгострокова платоспроможність – це здатність фірми розраховуватись з кредиторами за довгостроковими зобов'язаннями.

Тепер розглянемо теоретичне значення терміну ліквідність. Ліквідність підприємства вказує на його можливість виконувати фінансові зобов'язання завдяки власним грошовим активам та іншим платіжним засобам у нинішній період.

Слід зауважити, що ліквідність фірми частково визначається її галузевою приналежністю та типом діяльності, а також співвідношенням обігових і необігових активів, які є в її активах.

Перейдемо до наступного етапу нашого аналізу – визначення та оцінка ключових показників ліквідності Жовківського ДЛГП «Галсільліс». Ці показники служать для оцінки можливості підприємства виконати свої короткострокові зобов'язання. Вони дозволяють проаналізувати платоспроможність фірми в конкретний момент часу, а також у разі нагальної потреби.

Зауважимо, що для визначення та оцінки фінансового стану будь-якого підприємства використовують систему показників ліквідності. Тому, проведемо

характеристику згаданої системи показників, окремо розглянувши кожен з них для того аби використати їх з метою оцінки ліквідності Жовківського ДЛГП «Галсільліс».

Одним із показників ліквідності підприємства є *коефіцієнт покриття*. Коефіцієнт покриття обчислюється відношенням вартості оборотних активів до поточних зобов'язань підприємства і описує ступінь забезпечення підприємства засобами для розрахунку із зовнішніми кредиторами та інвесторами. Задовільне значення цього індикатора знаходиться в таких межах:

$$(A_1 + A_2 + A_3) / (П_1 + П_2)$$

$$2022 \text{ р.: } 4350 / 5350 = 0,81$$

$$2023 \text{ р.: } 4215 / 5350 = 0,79$$

$$2024 \text{ р.: } 3210 / 4980 = 0,64$$

Наступним показником згаданої системи буде обчислення *коефіцієнту швидкої ліквідності*. Згаданий показник демонструє суму поточних зобов'язань, яку підприємство в стані погасити за рахунок потенційних фінансових доходів.

$$(A_1 + A_2) / (П_1 + П_2)$$

$$2022 \text{ р.: } 3985 / 5350 = 0,74$$

$$2023 \text{ р.: } 4015 / 5240 = 0,77$$

$$2024 \text{ р.: } 3215 / 4980 = 0,65$$

Розрахуємо також показник – *коефіцієнт абсолютної ліквідності*. Цей індикатор демонструє здатність фірми погасити поточні зобов'язання надані зовнішнім кредиторами. Його розрахунок передбачає відношення вартості активів (гроші, валюта) фірми до величини поточних зобов'язань.

$$A_1 / (П_1 + П_2)$$

$$2022 \text{ р.: } 485 / 5350 = 0,09$$

$$2023 \text{ р.: } 395 / 5240 = 0,075$$

$$2024 \text{ р.: } 315/4980 = 0,06$$

Слідуючим етапом стане обчислення частки оборотних засобів в активах. Зазначений індикатор обчислюється шляхом ділення суми оборотних активів на суму валюти балансу. Індикатор висвітлює частку оборотних активів фірми в загальній структурі активів.

$$P1195/P1300$$

$$2022 \text{ р.: } 4350/9875 = 0,44$$

$$2023 \text{ р.: } 4215/8125 = 0,52$$

$$2024 \text{ р.: } 3210/7892 = 0,41$$

Також проведемо обчислення показника – *робочий капітал (розмір власних оборотних засобів)*. Зазначений показник обчислюється за допомогою віднімання від суми оборотних засобів поточних зобов'язань фірми. Це й індикатор демонструє розмір наявного фінансового резерву, який, своєю чергою, дозволяє розраховуватися з усіма або з більшістю поточних зобов'язань фірми та продовжувати працювати стабільно.

$$P1195 - P1695$$

$$2022 \text{ р.: } 4350 - 5350 = -1000$$

$$2023 \text{ р.: } 4215 - 5240 = -1025$$

$$2024 \text{ р.: } 3210 - 4980 = -1770$$

Основні результати проведених обчислень (показників ліквідності та платоспроможності Жовківського ДЛГП «Галсільліс») згрупуємо у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2.

Аналіз показників ліквідності підприємства

№	Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.
1	Коефіцієнт покриття	0,81	0,79	0,64
2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,74	0,77	0,65
3	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,09	0,075	0,06
4	Частка оборотних засобів в активах	0,44	0,52	0,41
5	Робочий капітал (власні ОЗ), тис. грн.	-1000	-1025	-1770

Джерело: розроблено на основі [9].

Варто зазначити, що коефіцієнт покриття дозволяє визначити, скільки поточних активів у гривнях припадає на кожну гривню поточних зобов'язань підприємства. Цей показник відображає здатність підприємства покривати свої короткострокові зобов'язання за допомогою власних фінансових ресурсів. Якщо поточні активи перевищують поточні зобов'язання, підприємство вважається ліквідним. Вітчизняні дослідники вважають, що поточні активи повинні вдвічі перевищувати короткострокові зобов'язання для досягнення безпеки. Враховуючи таку думку, можна сказати, що Жовківське ДЛГП «Галсільліс» не було повністю платоспроможним у 2022-2024 роках, оскільки фактичні показники були нижчими за встановлені рекомендації.

Варто відзначити, що коефіцієнт ліквідності демонструє частку короткострокових зобов'язань, яку можна миттєво погасити. Зазвичай, нормативне значення цього коефіцієнта коливається в межах 0,2-0,25. У випадку Жовківського ДЛГП «Галсільліс», розрахований коефіцієнт виявився нижчим за ці показники. Проте, слід підкреслити, що в сучасних умовах більшість підприємств не прагне накопичувати великі суми готівки. Показник власних оборотних коштів має від'ємне значення, що вказує на те, що робочий капітал підприємства формується за рахунок зовнішніх фінансових ресурсів. Узагальнюючи, можна зробити висновок, що підприємство не здатне своєчасно виконати зобов'язання перед своїми кредиторами.

2.3. Характеристика фінансової безпеки Жовківське ДЛГП «Галсільліс»

Об'єктивна оцінка фінансової безпеки підприємства є критично важливим етапом для прийняття коректних управлінських рішень і формування обґрунтованих висновків щодо фінансового стану компанії. Ключовим аспектом у цьому процесі є визначення та вибір системи показників, які слугують основою для методики оцінки фінансової безпеки. Ця методика разом

з комплексом показників повинна чітко відображати фінансовий стан підприємства і рівень його фінансової захищеності.

Метод оцінювання фінансової безпеки фірми повинна демонструвати рівень безпеки через кількісні та якісні показники, які відображають фінансовий стан фірми. Важливо підкреслити, що обраний метод має суміщати інтереси різних зацікавлених сторін, і внутрішніх, і зовнішніх, адже вони використовують різноманітні критерії для оцінки стану фінансової безпеки фірми.

Необхідність здійснення оцінки фінансової безпеки підприємства зумовлена та підсилюється існуючою потребою в запровадженні превентивних заходів. Такі заходи зазвичай повинні спрямовуватись на протидію реальним або потенційним загрозам. Такий підхід ґрунтується на перманентному та об'єктивному моніторингу, який повинен забезпечувати виявлення проблемних питань та "вузьких місць".

Отож, перейдемо до реалізації теоретичного аналізу методів оцінювання фінансової безпеки фірми, почавши з методів інтегральної оцінки (табл.2.3).

Методи інтегральної оцінки фінансової безпеки підприємства

Методи	Сутність	Переваги	Недоліки
Ресурсно-функціональний метод оцінки ФБП.	Визначення рівня ФБП на основі оцінки ступеня використання фінансових ресурсів підприємства за кожним функціональним складником, після чого на основі розрахованих у ході такого аналізу показників шляхом експертної оцінки визначається інтегральний показник, який і є показником рівня ФБП	– простий у використанні; – є досить широким та охоплює всі функціональні сфери діяльності підприємства	– є дуже приблизним, він не має конкретного кількісного вираження (прямує до максимуму); – значний вплив суб'єктивної думки експертів
Програмно-цільовий метод оцінки ФБП.	Оцінка ФБП ґрунтується на інтегруванні сукупності показників, що визначають ФБП. При цьому використовується кілька рівнів інтеграції показників і такі методи їх аналізу, як кластерний та багатовимірний аналіз	– дає змогу отримати найбільш об'єктивні та достовірні результати оцінки фінансової безпеки	– складність математичного й статистичного апарату, що обмежує його використання в практичній діяльності
Скоринговий метод оцінки ФБП за показниками фінансового стану.	Для оцінки використовуються кілька рівнів інтеграції показників, що найбільш точно характеризують ФБП. При цьому для їх оцінки використовуються кластерний і багатовимірний аналіз	– найбільш повно охоплює всю різноманітність показників фінансової стійкості; – можливість включення в розрахунок якісних показників	– жорстка прив'язка до нормативних значень показників; – необхідність експертних оцінок якісних чинників

Джерело: [12].

Ключовим аспектом цього аналізу є поділ методів оцінки фінансової безпеки підприємства на три категорії: методи інтегральної оцінки, індикаторні методи, а також методи, що базуються на аналізі ймовірності банкрутства. Основна різниця між першими двома групами методів полягає в їх підходах до оцінювання фінансової безпеки підприємства.

Таким чином, слідуючий етап – це аналіз методів індикаторної оцінки фінансової безпеки підприємства (табл. 2.4).

Методи індикаторної оцінки фінансової безпеки підприємства

Методи	Сутність	Переваги	Недоліки
Порівняльний метод оцінки ФБП.	Рівень фінансової безпеки визначається за допомогою індикаторів, що розглядаються як порогові значення показників, що характеризують діяльність підприємства в різних функціональних сферах. Розраховані показники порівнюються з установленими нормативами або з конкурентами	– дає можливість оцінити рівень конкурентоспроможності підприємства на ринку	– недоотримання інформації від підприємств-аналогів є причиною отримання необ'єктивної оцінки; – складність у пошуку підприємств-аналогів; – вплив суб'єктивних чинників
Метод оцінки ФБП за критерієм мінімізації сукупного збитку, який наноситься безпеці.	Ґрунтується на встановленні певного граничного рівня фінансової безпеки підприємства. Відхилення від рівня вважається сигналом, що на підприємстві розвиваються негативні тенденції, які можуть призвести до банкрутства	– відображає загальну ефективність заходів із забезпечення фінансового складника; – є сукупним показником «фінансового здоров'я» підприємства і потенціалу його корпоративного росту	– вузький, адже охоплює не всі сфери фінансової безпеки підприємства; – потребує запровадження додаткового обліку через відсутність необхідних бухгалтерських і статистичних даних
Метод оцінки ФБП за критерієм достатності обігових коштів для здійснення господарської діяльності.	Визначається достатність власних чи позичених оборотних засобів для виконання виробничо-збутової діяльності за допомогою показників забезпеченості запасів та витрат джерелами їх формування. Залежно від значень оціночних показників виділяються п'ять зон фінансової стійкості	– визначає рівень забезпеченості підприємства ресурсами для ефективної діяльності; – дає оцінку раціональності структури капіталу; – показує рівень платоспроможності та фінансової стійкості підприємства	– дуже вузький, оскільки охоплює не всі сфери фінансової діяльності
Метод оцінки ФБП за критерієм вартості підприємства.	Визначення рівня ФБП із позиції можливості нарощувати капіталізацію підприємства, збільшувати його ринкову вартість	– дає оцінку ефективності діяльності та інвестиційної привабливості підприємства	– не враховує всіх показників діяльності підприємства

Окреслені нами підходи дозволяють об'єднати та систематизувати різноманітні методи оцінки вивівши єдиний показник. Такий показник відображає поточний рівень фінансової безпеки фірми чи будь-якого роду організації. Після проведення теоретичного аналізу наявних методів оцінювання фінансової безпеки підприємства ми прийшли до висновку, що інтегральний підхід є найактуальнішим у сьогоденних умовах. Важливо відзначити, що цей підхід може використовуватись підприємствами та організаціями у різних галузях народного господарства.

Варто зауважити, що на противагу індикаторні методи оцінки є відносно вузькоспеціалізованими, оскільки вони зосереджуються на аналізі показників окремих складових фінансової безпеки і застосовуються в специфічних ситуаціях. До недоліків цих методів можна віднести обмежений доступ до необхідної інформації та вплив суб'єктивних факторів на процес оцінювання. Через ці недоліки такі методи зазвичай застосовуються підприємствами, що володіють достатньою кількістю необхідних даних для проведення аналізу. Проте, більшість компаній не можуть використовувати ці методи через нестачу інформаційного забезпечення.

Отже, одним із найпоширеніших підходів до оцінки фінансової безпеки підприємства є індикаторний метод. Він відзначається простотою та дозволяє проводити оцінку підприємств з різних галузей економіки. Суть цього методу полягає у використанні індикаторів, які відображають рівень фінансової безпеки, при цьому основним показником є зміни вартості фірми.

Слід зазначити, що для визначення рівня та оцінки фінансової безпеки підприємства важливі не лише самі значення показників, а їх граничні показники. Отже, оптимальний рівень, згідно з індикаторним методом оцінки, досягається тоді, коли всі показники перебувають у межах встановлених порогів.

Використовуючи описану методику проведемо розрахунок і групування ключових показників фінансової безпеки Жовківського ДЛГП «Галсільліс», результати представимо у таблиці 2.3.

Показники фінансової безпеки
Жовківське ДЛГП «Галсільліс»

Показник	2022	2023	2024
<i>1. Показники майнового стану</i>			
Коефіцієнт постійності активів	0,5	0,13	0,20
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,5	0,6	0,47
Питома вага дебіторської заборгованості у майні	0,2	-0,25	-0,26
Коефіцієнт мобільності активів	1	0,27	0,25
<i>2. Показники ліквідності</i>			
Коефіцієнт поточної ліквідності	2,42	1,57	0,94
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,45	0,88	0,69
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	-0,18	-0,32	-0,33
<i>3. Показники фінансової незалежності</i>			
Коефіцієнт концентрації власного капіталу	0,29	0,21	0,19
Коефіцієнт фінансової стабільності	2,85	1,28	0,91
Коефіцієнт фінансової стійкості	-0,2	-0,16	-0,28
<i>4. Показники ділової активності</i>			
Оборотність коштів у розрахунках (у днях)	28	22,9	25,5
Оборотність запасів (у днях)	11	12	10
Оборотність кредиторської заборгованості (у днях)	28	32	29
Оборотність власного капіталу (в оборотах)	0,9	1,15	0,98
Оборотність мобільних активів (в оборотах)	0,87	1,02	0,97
Оборотність сукупного капіталу (в оборотах)	0,55	0,31	0,24
<i>5. Показники ефективності діяльності</i>			
Рентабельність сукупного капіталу (ROA)	2,7	1,9	0,99
Рентабельність власного капіталу (ROE)	4,5	6,1	5,2
Рентабельність основних засобів	12,1	7,7	10,3
Валова рентабельність реалізованої продукції	15	18	9
Чиста рентабельність реалізованої продукції	11,5	12,9	11,6

Джерело: розроблено автором на основі [9].

Як уже згадувалось, порогові значення та граничні відхилення є доволі суттєвими для оцінки фінансової безпеки підприємства. Таким чином, у таблиці 2.4 наведемо співвідношення показників фінансової безпеки та розміру їх відхилень від граничних значень.

Відхилення показників фінансової безпеки

Жовківське ДЛГП «Галсілляс»

Показник	Граничне значення	2022	2023	2024
<i>1. Показники майнового стану</i>				
Коефіцієнт постійності активів	0,5	0,13	0,20	0,19
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,5	0,6	0,47	0,45
Питома вага дебіторської заборгованості у майні	0,2	-0,25	-0,26	-0,34
Коефіцієнт мобільності активів	1	0,27	0,25	0,21
<i>2. Показники ліквідності</i>				
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,25	2,42	1,57	0,94
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1	1,45	0,88	0,69
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,275	-0,18	-0,32	-0,33
<i>3. Показники фінансової незалежності</i>				
Коефіцієнт концентрації власного капіталу	0,5	0,29	0,21	0,19
Коефіцієнт фінансової стабільності	1	2,85	1,28	0,91
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,85	-0,2	-0,16	-0,28
<i>4. Показники ділової активності</i>				
Оборотність коштів у розрахунках (у днях)	30	28	22,9	25,5
Оборотність запасів (у днях)	15	11	12	10
Оборотність кредиторської заборгованості (у днях)	30	28	32	29
Оборотність власного капіталу (в оборотах)	1,5	0,9	1,15	0,98
Оборотність мобільних активів (в оборотах)	1,5	0,87	1,02	0,97
Оборотність сукупного капіталу (в оборотах)	1	0,55	0,31	0,24
<i>5. Показники ефективності діяльності</i>				
Рентабельність сукупного капіталу (ROA)	2,5 %	2,7	1,9	0,99
Рентабельність власного капіталу (ROE)	5,0 %	4,5	6,1	5,2
Рентабельність основних засобів	6,0 %	12,1	7,7	10,3
Валова рентабельність реалізованої продукції	20,0 %	15	18	9
Чиста рентабельність реалізованої продукції	5,0 %	11,5	12,9	11,6

Джерело: розроблено автором на основі [9].

Результати проведеного аналізу свідчать, що показники фінансової безпеки Жовківського ДЛГП «Галсільліс» демонстрували нестабільну динаміку протягом всього досліджуваного періоду.

Зокрема, починаючи з 2023 року, відзначається зниження загального рівня фінансової безпеки, що можна підтвердити, спостерігаючи відхилення показників від встановлених норм. У цих умовах найбільше постраждали показники майнового стану підприємства. Тому важливо звернути увагу на ці показники і впровадити систему заходів для більш ефективного використання майна компанії та оптимізації структури балансу.

Що стосується показників ділової активності, то показники оборотності власного капіталу, оборотних активів та загального капіталу знаходяться за межами порогового значення. Це свідчить про зниження виробничого потенціалу Жовківського ДЛГП «Галсільліс». Загалом результати аналізу підтверджують необхідність проведення детального дослідження фінансового стану підприємства та розробки відповідних рекомендацій для підвищення рівня фінансової безпеки Жовківського ДЛГП «Галсільліс».

2.4. Пропозиції щодо забезпечення фінансової безпеки Жовківського ДЛГП «Галсільліс»

Результати проведеного аналізу стали основою для оцінки фінансового стану підприємства і його фінансової безпеки. Цей алгоритм дав можливість не лише визначити проблемні ділянки у фінансовій діяльності, але й розробити рекомендації для посилення фінансової безпеки Жовківського ДЛГП «Галсільліс». Варто зазначити, що в ході дослідження вдалося виділити групи показників, які негативно впливають на фінансовий стан підприємства (підрозділ 2.2), а також критерії, що оцінюють фінансову безпеку (підрозділ 2.3). На основі отриманих даних ми запропонуємо основні рекомендації для поліпшення фінансового становища підприємства та зміцнення його фінансової безпеки.

У майбутньому для Жовківського ДЛГП «Галсільліс» важливо регулярно і систематично слідувати певному порядку дій, що дозволить вчасно виявляти загрози та здійснювати заходи для ефективного управління фінансовою безпекою:

- регулярно аналізувати як внутрішнє, так і зовнішнє середовище підприємства;
- на підставі аналізу ідентифікувати та усувати основні проблеми у фінансових процесах;
- збільшувати ефективність використання виробничих ресурсів;
- підвищувати продуктивність праці на постійній основі;
- стимулювати оптимальне використання ресурсів підприємства;
- прагнути досягти збалансованого співвідношення між власними та позиковими коштами;
- зміцнювати платоспроможність підприємства, покращувати ліквідність активів і фінансову стабільність;
- протидіяти фінансовим ризикам та зменшувати їхній вплив;
- втілювати ефективну та доцільну маркетингову стратегію;
- адаптувати фінансову стратегію на основі результатів моніторингу стану фінансової безпеки;
- постійно підвищувати кваліфікацію управлінського персоналу.

Загалом, аналіз фінансових результатів, стійкості та безпеки засвідчив можливість Жовківського ДЛГП «Галсільліс» ефективно протистояти як внутрішнім, так і зовнішнім загрозам. Однак, для зміцнення фінансової безпеки та її підвищення варто вжити комплекс заходів, спрямованих на усунення проблем і системну протидію потенційним фінансовим загрозам для підприємства. Перелік зазначених заходів наведемо у таблиці 2.7

Перелік рекомендацій щодо забезпечення фінансової безпеки
Жовківського ДЛГП «Галсільліс»

№	Сфера	Необхідні заходи
1	Оборотні засоби	покращити ефективність використання оборотних коштів за рахунок удосконалення виробничого процесу, а саме процесу лісозаготівлі деревини з використанням канатних транспортних установок
2	Собівартість виробництва	знижити собівартість виробництва шляхом автоматизації травматичних та небезпечних виробничих процесів лісозаготівлі (звалювання деревини, первинна обробка деревини тощо) переоцінити валові витрати підприємства та оптимізувати їх, що сприятиме зростанню доходів від фінансової діяльності та росту рентабельності підприємства
3	Грошові потоки	оптимізація грошових потоків з метою мінімізації податкових зобов'язань, що сприятиме підвищенню рівня ліквідності підприємства підвищення ефективності фінансових потоків, що є фактором підвищення платоспроможності та ліквідності підприємства, залежить від оптимального розподілу надходжень від фінансового потоку підприємства оптимізація фінансових потоків, що відбуватиметься за обсягами та часом і характеризуватиме платоспроможність та фінансову стійкість підприємства раціональний перерозподіл фінансових потоків на підприємстві за сферами виробництва та обігу, крім того ефективне формування структури фінансових потоків щодо співвідношення власних та залучених джерел
4	Активи	підвищення оборотності фінансових активів та засобів, які розміщені в оборотних активах та, відповідно, коефіцієнту поточної ліквідності, що сприятиме зростанню здатності підприємства оперативно перетворювати свої фінансові активи в гроші, які, своєю чергою, необхідні для погашення короткострокових зобов'язань підприємства проведення заходів щодо оптимізації структури активів та капіталу підприємства для мінімізації фінансових ризиків

Підсумовуючи результати проведеного дослідження зауважимо, що впровадження пропонованих рекомендацій дозволить Жовківському ДЛГП «Галсільліс» підтримувати стабільно високий рівень фінансової безпеки. В сучасних умовах важливо перманентно контролювати рівень фінансової безпеки, щоб своєчасно реагувати на потенційні виклики та загрози, характерні для сучасної ситуації. Постійний контроль сприятиме своєчасній та ефективній протидії як внутрішнім, так і зовнішнім загрозам. У таких умовах підприємство зможе ефективно розвиватися.

Висновки до другого розділу

Проведено загальну характеристику підприємства Жовківське ДЛГП «Галсільліс». В результаті чого з'ясовано, що загальна площа лісових масивів складається переважно з невеликих ділянок загальною кількістю 188, які не перевищують 5,5 гектарів. Здійснено класифікацію лісових масивів залежно від призначення, за віковою ознакою, за породами дерев. Визначено, що територія лісів підприємства характеризується підвищеним рівнем пожежної небезпеки через значний вміст соснових насаджень середнього віку, а також з причини проведення дозвілля на території лісів місцевими жителями. Функції захисту лісів від пожеж реалізується з допомогою лісової охорони. Продукція Жовківського ДЛГП «Галсільліс» повністю реалізується на внутрішньому ринку, задовольняючи локальні потреби та має наступну структуру: кругла деревина, пиловник, обрізні та необрізані пиломатеріали, необрізані меблеві заготовки, вироби для даху, столярні, меблеві та теслярські вироби.

Здійснено аналіз фінансового стану Жовківського ДЛГП «Галсільліс» та встановлено, що підприємство не зіткнулося з істотними труднощами у забезпеченні своєї фінансової стабільності, оскільки його залежність від зовнішніх джерел фінансування була досить невеликою. Також результати досліджень продемонстрували, що Жовківське ДЛГП «Галсільліс» не зазнавало серйозних проблем з фінансовою стійкістю в період з 2022 по 2024 рік. Водночас, існує певна залежність від залучених коштів, що, з одного боку,

може становити ризик для підприємства, але, з іншого – не є надмірно загрозливою.

Проведено теоретичний аналіз методів оцінювання фінансової безпеки підприємства, в результаті чого структуровано методи оцінки фінансової безпеки підприємства на три категорії: методи інтегральної оцінки, індикаторні методи, а також методи, що базуються на аналізі ймовірності банкрутства.

Здійснено аналіз методів індикаторної оцінки фінансової безпеки підприємства, окреслені підходи дозволять об'єднати та систематизувати різноманітні методи оцінки вивівши єдиний показник. Такий показник відображатиме поточний рівень фінансової безпеки підприємства. Здійснено розрахунок і групування ключових показників фінансової безпеки Жовківського ДЛГП «Галсільліс». Внаслідок чого з'ясовано, що показники фінансової безпеки Жовківського ДЛГП «Галсільліс» демонстрували нестабільну динаміку протягом всього досліджуваного періоду. Показники ділової активності та показники оборотності власного капіталу, оборотних активів та загального капіталу знаходяться за межами порогового значення. Це свідчить про зниження виробничого потенціалу Жовківського ДЛГП «Галсільліс».

На основі отриманих результатів дослідження запропоновано рекомендації для поліпшення фінансового становища підприємства та зміцнення його фінансової безпеки, які передбачають наступні заходи: покращити ефективність використання оборотних коштів за рахунок удосконалення виробничого процесу, а саме процесу лісозаготівлі деревини з використанням канатних транспортних установок; знизити собівартість виробництва шляхом автоматизації травматичних та небезпечних виробничих процесів лісозаготівлі (звалювання деревини, первинна обробка деревини тощо); оптимізацію грошових потоків з метою мінімізації податкових зобов'язань, щодо розрахунків із бюджетом, що сприятиме підвищенню рівня ліквідності підприємства; підвищити ефективність фінансових потоків, що сприяє фактором підвищення платоспроможності та ліквідності підприємства, більш того залежить від оптимального розподілу надходжень від джерел позитивного

фінансового потоку підприємства; раціональний перерозподіл фінансових потоків на підприємстві за сферами виробництва та обігу; підвищення оборотності фінансових активів та засобів, які розміщені в оборотних активах та, відповідно, коефіцієнту поточної ліквідності, що сприятиме зростанню здатності підприємства оперативно перетворювати свої фінансові активи в гроші, які, своєю чергою, необхідні для погашення короткострокових зобов'язань підприємства та засвідчують підвищення ефективності використання оборотного капіталу; проведення заходів щодо оптимізації структури активів та капіталу підприємства для мінімізації фінансових ризиків.

ВИСНОВКИ

У бакалаврській роботі здійснено комплексний аналіз теоретичних засад фінансової безпеки підприємства. Встановлено зміст та суть поняття «безпека підприємства» та «економічна безпека підприємства», а також обґрунтовано необхідність визначення окремої складової економічної безпеки – фінансової безпеки. Доведено, що фінансова безпека є ключовою умовою стабільного розвитку сучасних підприємств.

З'ясовано ключові характеристики фінансової безпеки та фактори, які на неї впливають, на основі аналізу наукових джерел. Виокремлено та структуровано відносини, що впливають на рівень фінансової безпеки.

Обґрунтовано доцільність та актуальність створення системи управління фінансовою безпекою, що включає підсистеми управління, контролю, планування, аналітичного та інформаційного забезпечення. Розроблено алгоритм оцінки ефективності системи фінансової безпеки, який передбачає дослідження наукових підходів, визначення показників-індикаторів, формування системи статистичних показників, та адаптацію методів оцінювання до рівнів суб'єктів фінансових відносин.

Обґрунтовано, що для створення ефективного механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства необхідна налагоджена комунікація та організаційна взаємодія на всіх рівнях управління. З'ясовано важливість ефективної співпраці та координації між різними підрозділами підприємства.

Аналіз підходів до трактування понять «фінансовий механізм» на макро- та мікроекономічному рівнях дозволив зробити висновок про те, що хоча існуючі трактування є аргументованими, вони подають поняття в обмеженому контексті. Внаслідок цього запропоновано авторське визначення «механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства» як системи взаємопов'язаних елементів управління, що підтримують безпекову діяльність.

На основі теоретичного аналізу розроблено модель механізму забезпечення фінансової безпеки, складовими якої є стратегія, цілі, функції, принципи, основні елементи системи (суб'єкти, об'єкти, загрози і ризики),

механізм управління фінансовою безпекою та система контрольних заходів. Запропоновано алгоритм процесу забезпечення фінансової безпеки підприємства, який деталізує оптимізацію структури капіталу, управління грошовими потоками, управління фінансовими ризиками, та антикризові заходи. Сформовано підґрунтя для підвищення ефективності управління фінансовою безпекою за рахунок визначення основних складових і їх взаємодії в межах організаційної структури підприємства.

Здійснено загальну характеристику підприємства Жовківське ДЛГП «Галсільліс» та з'ясовано, що його лісові масиви складаються з 188 невеликих ділянок, які не перевищують 5,5 гектарів. Здійснено класифікацію лісових масивів за призначенням, віковими ознаками та породами дерев. Визначено підвищений рівень пожежної небезпеки через соснові насадження середнього віку та активне використання території для дозвілля.

Доведено, що функції захисту лісів від пожеж здійснюються лісовою охороною. Встановлено, що продукція підприємства реалізується повністю на внутрішньому ринку з метою задоволення локальних потреб і включає круглу деревину, пиловник, обрізні та необрізані пиломатеріали, серед інше.

Аналіз фінансового стану підприємства виявив, що Жовківське ДЛГП «Галсільліс» не зазнало серйозних проблем з фінансовою стійкістю в період з 2022 по 2024 роки, завдяки низькій залежності від зовнішніх джерел фінансування. Встановлено, що навіть за наявності певної залежності від залучених коштів, вона не представляє значної загрози для фінансової стабільності підприємства, але може потребувати подальшого моніторингу.

Проведено теоретичний аналіз методів оцінювання фінансової безпеки підприємства, в результаті якого структуровано методи на три категорії: методи інтегральної оцінки, індикаторні методи та методи, що ґрунтуються на аналізі ймовірності банкрутства. Здійснено аналіз індикаторних методів, що дозволяють об'єднати різноманітні методи оцінки в єдиний показник, який відображає поточний рівень фінансової безпеки підприємства.

Розроблено підхід до групування ключових показників фінансової безпеки для Жовківського ДЛГП «Галсільліс». В ході розрахунків з'ясовано, що

показники фінансової безпеки підприємства демонстрували нестабільну динаміку протягом усього досліджуваного періоду. Зокрема, показники ділової активності, оборотності власного капіталу, оборотних активів та загального капіталу знаходяться за межами порогових значень. Це свідчить про доведене зниження виробничого потенціалу підприємства.

Сформовано висновок про необхідність вдосконалення критеріїв оцінки для забезпечення фінансової стабільності Жовківського ДЛГП «Галсільліс» та розроблено рекомендації з метою покращення фінансових показників.

На основі отриманих результатів дослідження сформовано рекомендації для поліпшення фінансового становища підприємства та зміцнення його фінансової безпеки. Встановлено, що запропоновані заходи включають: покращення ефективності використання оборотних коштів шляхом удосконалення виробничого процесу, зокрема процесу лісозаготівлі деревини з використанням канатних транспортних установок; оптимізацію грошових потоків з метою мінімізації податкових зобов'язань, що сприятиме підвищенню рівня ліквідності підприємства; підвищення ефективності фінансових потоків, що залежить від оптимального розподілу надходжень від позитивних фінансових джерел та сприяє платоспроможності й ліквідності підприємства; раціональний перерозподіл фінансових потоків у сфері виробництва та обігу; підвищення оборотності фінансових активів, що забезпечить можливість оперативного перетворення активів у грошові кошти для погашення короткострокових зобов'язань; проведення заходів щодо оптимізації структури активів та капіталу підприємства для мінімізації фінансових ризиків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Aslam, M. A. (2020). Does the Percentage of Investment Grades Given by Rating Agencies Impact their Market Share? *Financial Markets, Institutions and Risks*, 4(1), 5-31. [http://doi.org/10.21272/fmir.4\(1\).5-31](http://doi.org/10.21272/fmir.4(1).5-31).
2. Balas, A.N., Kaya, H.D. (2019). The Global Economic Crisis And Retailers' Security Concerns: The Trends. *SocioEconomic Challenges*, 3(2), 5-14. [http://doi.org/10.21272/sec.3\(2\).5-14](http://doi.org/10.21272/sec.3(2).5-14).
3. Bhowmik, D. (2018). Financial Crises and Nexus Between Economic Growth and Foreign Direct Investment. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 2(1), 58-74. DOI: 10.21272/fmir.2(1).58-74.
4. Васильців Т. Г. Економічна безпека підприємства України: стратегія та механізм зміцнення. Львів : Арал, 2012. 384 с.
5. Горячева К. С. Фінансова безпека підприємства. Сутність та місце в системі економічної безпеки. *Економіст*. 2014. № 8. С. 65–67.
6. Донець Л. І., Ващенко Н. В. Економічна безпека підприємництва : навчальний посібник. Київ, 2013. 239 с.
7. Єрмошенко М. М., Горячева К. С. Фінансова складова економічної безпеки: держава і підприємство. Київ : Національна академія управління, 2015. 232 с.
8. Живко З. Б. Економічна безпека підприємства: сутність, механізми забезпечення, управління : монографія. Львів : «ЛігаПрес», 2012. 431 с.
9. Жовківське ДЛГП «Галсільліс». Youcontrol : веб-сайт. URL : https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/31091763/
10. Журавльова І. В., Лелюк С. В. Морфологічний аналіз фінансової безпеки суб'єкта підприємництва. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2013. № 49(1022). С. 51–60.
11. Зоріна О. А. Основні показники аналізу фінансового стану акціонерних товариств. *Вісник ЖДТУ*. 2013. № 4(54). С. 82–88.
12. Картузов Є. П. Методи оцінювання рівня фінансової безпеки підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 10. С. 115–123.

13. Козаченко Г. В., Пономарьов В. П., Ляшенко О. М. Економічна безпека підприємництва: сутність та механізм забезпечення. Київ : Лібра, 2013. 280 с.
14. Кокнаєва М. О. Особливості формування методичного інструментарію дослідження фінансово-економічної безпеки торговельних підприємств. *Економічний часопис-XXI*. 2012. № 5–6. С. 53–55.
15. Копитко М. І. Виявлення слабких сигналів середовища функціонування як запорука формування високого рівня економічної безпеки промислових підприємств. *Економіка та держава*. 2014. № 11. С. 24–27.
16. Кузенко Т. Б., Мартюшева Л. С., Грачов О. В., Литовченко О. Ю. Фінансова безпека підприємства : навчальний посібник. Харків : ХНЕУ, 2012. 304 с.
17. Лишенко М. О. Аналіз фінансової стійкості підприємства як елемента забезпечення фінансової стабільності роботи підприємства. *Економічні науки*. 2018. № 12. С. 49–56.
18. Малик О. В. Формування механізму управління фінансовою безпекою підприємства: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04. Хмельницький, 2015. 263 с.
19. Мельник С. І. Визначення основних чинників впливу на фінансову надійність в контексті управління фінансовою безпекою підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7361>. (дата звернення 24.03.2025).
20. Мельник С. І. Загрози фінансовій безпеці підприємств : методичні аспекти реалізації захисних заходів. *Держава та регіони*. 2019. Вип. 2 (107). С. 99–104.
21. Молодецька О. М. Методологічні особливості оцінки техніко-економічної безпеки підприємств. *Економічні науки*. Серія «Облік і фінанси». 2013. № 7(2). С. 313–322.
22. Портнова Г. О., Антоненко В. М. Фінансова безпека підприємств: сучасні погляди щодо сутності та оцінки. *Збірник наукових праць Національного*

- університету державної податкової служби України. 2012. № 1. С. 345–355.
23. Почечун О. І. Проблеми методики оцінки стану і рівня системи фінансової безпеки підприємств залізничного транспорту. *Вісник Дніпропетровського національного університету ім. акад. В. Лазаряна*. 2012. № 41. С. 212–216.
 24. Пустовгар П. А. Визначення рівнів неплатоспроможності підприємств металургійної галузі України. *Економіка. Фінанси. Право*. 2015. № 6/1. С. 15–21.
 25. Рета М. В., Іванова А. О. Методичні підходи до оцінки рівня фінансової безпеки підприємства. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. 2013. № 21. С. 29–37.
 26. Рзаєва Т. Г. Підходи та показники оцінки фінансової безпеки підприємства за умов конкурентного середовища. *Вісник Хмельницького національного університету*. Економічні науки. 2015. № 2(2). С. 246–251.
 27. Статистична інформація. Державна служба статистики України – веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 26.03.2025).
 28. Сусіденко О. В. Методи оцінки забезпечення рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2015. № 11. С. 73–78.
 29. Тимощенко К. С. Фінансовий механізм фінансової безпеки суб'єктів підприємництва: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08. Дніпро, 2015. 310 с.
 30. Ткаченко І. П., Кіланчук Ю. В., Педченко І. В. Прогнозування фінансової безпеки підприємства з використанням лінгвістичного класифікатора. *Інфраструктура ринку*. 2017. № 8. С. 173–179.
 31. Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів економічних і юридичних спеціальностей усіх форм навчання / С.М. Фролов, О.В. Козьменко, А. О. Бойко та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. С.М. Фролова. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. 332 с.

32. Фещенко О. П. Розрахунок показників фінансового стану господарських товариств з урахуванням нових форм фінансової звітності. *Бізнес Інформ*. 2015. № 2. С. 229–236.
33. Франчук В. І. Економічна безпека суб'єктів господарської діяльності : підруч. Львів : ЛьвДУВС, 2015. 236 с.